

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษา โดยตอบปัญหาของการวิจัยดังนี้

1. การนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษาเกิดผลอย่างไรบ้าง และผลที่ได้มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไรระหว่างสถานศึกษาต่างสังกัดและต่างขนาด
2. ปัจจัยอะไรบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติ และปัจจัยดังกล่าวมีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ระหว่างสถานศึกษาต่างสังกัดและต่างขนาด
3. ปัจจัยอะไรบ้างที่มีความจำเป็นในการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปปฏิบัติ

เพื่อตอบวัตถุประสงค์และข้อคำถามของการวิจัย จึงได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูหัวหน้าหมวดวิชา และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง (นำเสนอในตารางที่ 8-10)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในภาพรวม การจำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน (นำเสนอในตารางที่ 11-24)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในภาพรวม การจำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน (นำเสนอในตารางที่ 25-30)

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้บริหารเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการ
นำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไป
ปฏิบัติ (นำเสนอในตารางที่ 31-41)

ดังมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารและครูหัวหน้า
หมวดวิชา และข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามสังกัด ขนาด และระดับการศึกษาสูงสุด
ที่เปิดสอน

ตัวแปร	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
1. สังกัดของโรงเรียน		
สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ	168	55.63
กรมสามัญศึกษา	82	27.15
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	31	10.27
สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น	19	6.29
กรุงเทพมหานคร	2	0.66
2. ขนาด (จำนวนนักเรียน)		
ขนาดเล็กมาก (ไม่เกิน 300 คน)	74	24.50
ขนาดเล็ก (301 - 500 คน)	74	24.50
ขนาดกลาง (501 - 1,000 คน)	89	29.47
ขนาดใหญ่ (1,001 คนขึ้นไป)	65	21.53
3. ระดับการศึกษาสูงสุดที่เปิดสอน		
มัธยมศึกษาตอนต้น	217	71.85
มัธยมศึกษาตอนปลาย	85	28.15

จากตารางที่ 8 โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 302 โรงเรียนนี้ เกินกว่า
ครึ่งหนึ่งเล็กน้อยคือร้อยละ 55.63 เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา

แห่งชาติ (สปช.) รองลงมาร้อยละ 27.15 เป็นโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ร้อยละ 10.27 เป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ร้อยละ 6.29 เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น และจำนวน 2 โรง หรือร้อยละ 0.66 ที่อยู่ในสังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ เป็นไปตามสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้

เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าสัดส่วนของโรงเรียนแต่ละขนาดใกล้เคียงกันคือ ขนาดปานกลาง (501 – 1,000 คน) ซึ่งมีมากที่สุด มี 89 โรงหรือร้อยละ 29.47 ขนาดเล็ก (301 -500 คน) และขนาดเล็กมาก (ไม่เกิน 300 คน) มีเท่ากันคือ 74 โรงหรือร้อยละ 24.50 และขนาดใหญ่ (1,001 คนขึ้นไป) มี 65 โรงหรือร้อยละ 21.53

โรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 71.85 เปิดสอนระดับสูงสุดคือ มัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 28.15 ที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามภูมิหลัง

	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
		(n = 302)	
เพศ			
	หญิง	39	12.91
	ชาย	263	87.09
อายุ (ปี)			
	35 ปี และต่ำกว่า	4	1.33
	36 – 40 ปี	21	6.95
	41 – 45 ปี	76	25.17
	46 – 50 ปี	74	24.50
	51 – 55 ปี	75	24.83
	56 – 60 ปี	48	15.89
	ไม่ระบุ	4	1.33

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n = 302)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	226	74.83
ปริญญาโท	73	24.17
ไม่ระบุ	3	1.00
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร (ปี)		
น้อยกว่า 1 ปี	6	1.99
1 - 3 ปี	21	6.95
3 ⁺ - 5 ปี	22	7.29
5 ⁺ - 10 ปี	42	13.91
10 ⁺ - 15 ปี	82	27.15
15 ⁺ - 20 ปี	57	18.87
20 ปีขึ้นไป	71	23.51
ไม่ระบุ	1	0.33
ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนนี้ (ปี)		
น้อยกว่า 1 ปี	60	19.87
1 - 3 ปี	65	21.52
3 ⁺ - 5 ปี	40	13.25
5 ⁺ - 10 ปี	50	16.56
10 ⁺ - 15 ปี	44	14.57
15 ⁺ - 20 ปี	22	7.28
20 ปีขึ้นไป	20	6.62
ไม่ระบุ	1	0.33

จากตารางที่ 9 กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 87.09 เป็นชาย อีกร้อยละ 12.91 เป็นหญิง โดยมากที่สุดคือ ร้อยละ 25.17 มีอายุอยู่ระหว่าง 41-45 ปี รองลงมา ร้อยละ 24.80 และ 24.50 มีอายุอยู่ระหว่าง 51-55 ปี และ 46-50 ปี ตามลำดับ กลุ่มที่มีอายุน้อยที่สุดคือต่ำกว่า 35 ปี มีร้อยละ 1.33

ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 74.83 มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี และร้อยละ 24.17 มีวุฒิปริญญาโท เมื่อพิจารณาถึงประสบการณ์ของการเป็นผู้บริหารพบว่า ตำแหน่งผู้บริหารมาแล้วในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ค่อนข้างสูงมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มากที่สุดร้อยละ 27.15 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารมาแล้วอยู่ระหว่าง 10-15 ปี รองลงมา ร้อยละ 23.51 ดำรงตำแหน่งผู้บริหารมาแล้วมากกว่า 20 ปีขึ้นไป ร้อยละ 18.87 ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 15-20 ปี และร้อยละ 13.91 ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 5-10 ปี ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนปัจจุบันนี้พบว่า ผู้บริหารที่อยู่โรงเรียนนี้ไม่ถึงหนึ่งปี มีร้อยละ 19.87 ที่อยู่มาแล้วระหว่างหนึ่งปีถึงสามปี ซึ่งมีมากที่สุดร้อยละ 21.52 อยู่มาแล้วระหว่าง 5 – 10 ปี มีร้อยละ 16.56 อยู่ระหว่าง 10 – 15 ปี มีร้อยละ 14.67 อยู่ระหว่าง 3 – 5 ปี มีร้อยละ 13.25 ที่เหลืออีกร้อยละ 13.91 อยู่มานานกว่า 15 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของครูหัวหน้าหมวดวิชา จำแนกตามภูมิภาค

ตัวแปร	จำนวน (n = 1,318)	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง (หัวหน้าหมวดวิชา)		
วิทยาศาสตร์	264	20.03
คณิตศาสตร์	267	20.26
สังคมศึกษา	263	19.95
ภาษาไทย	256	19.42
ภาษาอังกฤษ	268	20.33
2. สังกัด		
กรมสามัญศึกษา	340	25.80
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	714	54.17
สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร	9	0.68
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน	135	10.24
สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น	90	6.83
ไม่ระบุ	30	2.28

ตารางที่ 10 (ต่อ)

	ตัวแปร	จำนวน (n = 1,318)	ร้อยละ
3. เพศ			
	หญิง	851	64.57
	ชาย	444	33.69
	ไม่ระบุ	23	1.74
4. ระดับการศึกษา			
	ปริญญาตรี	1,216	92.26
	ปริญญาโท	59	4.48
	ปริญญาเอก	2	0.15
	ไม่ระบุ	41	3.11
5. ระยะเวลาที่ประกอบอาชีพครู (ปี)			
	น้อยกว่า 5 ปี	195	14.80
	5 – 9 ปี	297	22.53
	10 – 14 ปี	156	11.84
	15 – 19 ปี	216	16.39
	20 – 24 ปี	287	21.77
	25 – 29 ปี	119	9.03
	30 – 34 ปี	37	2.81
	มากกว่า 35 ปี	6	0.45
	ไม่ระบุ	5	0.38
6. ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนนี้ (ปี)			
	น้อยกว่า 1 ปี	141	10.70
	1 – 3 ปี	441	33.46
	4 – 6 ปี	329	24.96
	7 - 9 ปี	249	18.89
	มากกว่า 10 ปี	127	9.64
	ไม่ระบุ	31	2.35

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน (n = 1,318)	ร้อยละ
7. จำนวนครั้งที่เข้ารับการอบรมในปีการศึกษา 2542		
ไม่ได้เข้ารับการอบรม	139	10.55
1 ครั้ง	270	20.49
2 ครั้ง	356	27.01
3 ครั้ง	234	17.75
4 ครั้ง	133	10.09
5 ครั้ง	103	7.81
6 ครั้งขึ้นไป	81	6.15
ไม่ระบุ	2	0.15
8. จำนวนครั้งที่เข้าร่วมประชุมสัมมนาในปีการศึกษา 2542		
ไม่ได้เข้าประชุม/สัมมนาเลย	351	26.63
1 ครั้ง	299	22.69
2 ครั้ง	318	24.13
3 ครั้ง	140	10.62
4 ครั้ง	81	6.15
5 ครั้ง	62	4.70
6 ครั้งขึ้นไป	64	4.85
ไม่ระบุ	3	0.23
9. จำนวนครั้งที่ได้รับการนิเทศในปีการศึกษา 2542		
ไม่ได้รับการนิเทศ	465	35.28
1 ครั้ง	231	17.53
2 ครั้ง	351	26.63
3 ครั้ง	76	5.77
4 ครั้ง	65	4.93
5 ครั้ง	38	2.88
6 ครั้งขึ้นไป	90	6.83
ไม่ระบุ	2	0.15

จากตารางที่ 10 ครูหัวหน้าหมวดวิชา จำนวน 1,318 คนนี้ ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศึกษา ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือประมาณร้อยละ 20 และในจำนวนทั้งหมดเป็นครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร้อยละ 54.17 สังกัดกรมสามัญศึกษา ร้อยละ 25.80 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ร้อยละ 10.24 สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นร้อยละ 6.83 ทั้งนี้เป็นไปตามสัดส่วนของจำนวนโรงเรียนของแต่ละสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ครูหัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ ร้อยละ 64.57 เป็นเพศชาย และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 33.69 เกือบทั้งหมดคือร้อยละ 92.26 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีเพียงร้อยละ 4.48 ที่มีวุฒิปริญญาโท และปริญญาเอกมีเพียง 2 คน หรือร้อยละ 0.15

ครูหัวหน้าหมวดวิชาที่มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพครูแตกต่างกันไป มากที่สุดร้อยละ 22.53 อยู่ระหว่าง 5-9 ปี และรองลงมาคือร้อยละ 21.77 16.39 และ 14.86 อยู่ระหว่าง 20-24 ปี 15-19 ปี และน้อยกว่า 5 ปี ตามลำดับ ครูหัวหน้าหมวดวิชาส่วนใหญ่ร้อยละ 33.46 ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนนี้มาแล้ว 1-3 ปี รองลงมาร้อยละ 24.96 ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 4-6 ปี และร้อยละ 18.89 ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 7-9 ปี สำหรับกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าหมวดวิชาในโรงเรียนนี้น้อยกว่า 1 ปี มีประมาณร้อยละ 10.70 ใกล้เคียงกับกลุ่มที่ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 10 ปีขึ้นไป ซึ่งมีอยู่ร้อยละ 9.64

เมื่อสอบถามถึงการได้รับการพัฒนาด้วยการเข้ารับการอบรม ประชุม/สัมมนา หรือได้รับการนิเทศในปีการศึกษา 2542 ที่ผ่านมา พบว่า ครูที่ไม่ได้รับการอบรมเลยมีร้อยละ 10.55 ครูที่ไม่ได้เข้าประชุม/สัมมนาเลยร้อยละ 26.63 และครูที่ไม่ได้รับการนิเทศเลยมีมากที่สุดคือร้อยละ 35.28 เมื่อจำแนกจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรม เข้าประชุม/สัมมนา และรับการนิเทศ เฉลี่ยแล้วอยู่ระหว่าง 1-2 ครั้ง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ผลที่เกิดจากการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในภาพรวม การจำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน

การวิเคราะห์ในตอนนี้ ได้นำเสนอผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติทั้งในภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมด และจำแนกตามสังกัดและขนาด ใน 5 ด้าน คือ

1. อัตราการเข้าเรียนของนักเรียน
2. อัตราการออกกลางคันของนักเรียน
3. อัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาส
4. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
5. ผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัล

ตารางที่ 11 ได้นำเสนอสรุปผลการดำเนินงานไปปฏิบัติในทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้เห็นภาพรวมของทั้งหมดและนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน ดังนี้

อัตราการเข้าเรียนของนักเรียน

วัตถุประสงค์หลักของนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในด้านปริมาณคือ การพยายามทำให้ประชาชนได้เข้าถึงบริการการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึง โดยการให้โรงเรียนพยายามรับนักเรียนได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบจำนวนนักเรียนที่มาเข้าเรียนกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปีการศึกษา 2540 2541 และ 2542 โดยเฉลี่ยแล้วโรงเรียนมีนักเรียนเมื่อเทียบกับเป้าหมายคิดเป็นร้อยละ 90.76 โดยในรายละเอียดโรงเรียนส่วนใหญ่จำนวน 227 โรงเรียน หรือร้อยละ 75.16 มีอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนคือ ต่ำกว่าร้อยละ 100 รองลงมา มีนักเรียนสูงกว่าเป้าหมาย คืออัตราการเข้าเรียนสูงกว่าร้อยละ 100 จำนวน 68 โรงเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 22.52 และมีอยู่ 7 โรงเรียนหรือร้อยละ 2.32 ที่อัตราการเข้าเรียนเป็นไปตามเป้าหมายคือร้อยละ 100

เมื่อพิจารณาจำแนกตามสังกัดพบว่า โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ทั้ง 3 สังกัดมีนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมาย โดยมีค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 82.17 89.86 และ 88.92 ตามลำดับ สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นสังกัดเดียวที่มีนักเรียนเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 108.18

เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนทุกขนาดมีนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยโรงเรียนยังมีขนาดเล็กจะมีนักเรียนต่ำกว่าเป้าหมายมากขึ้น ดังมีค่าเฉลี่ยของร้อยละของนักเรียนที่มาเข้าเรียน เมื่อเทียบกับเป้าหมายของโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมากเป็นร้อยละ 84.72 โรงเรียนที่มีขนาดเล็กเป็นร้อยละ 90.33 โรงเรียนที่มีขนาดกลางเป็นร้อยละ 92.82 และโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ค่าเฉลี่ยดังกล่าวเป็นร้อยละ 95.72

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลที่เกิดจากการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในภาพรวม จำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ของผลการนำ นโยบายไปปฏิบัติ	รวม		สังกัด								ขนาดของโรงเรียน							
	(n = 302)		กรมสามัญศึกษา (n = 82)		สพช. (n = 168)		เอกชน (n = 31)		ท้องถิ่น (n = 19)		เล็กมาก (n = 74)		เล็ก (n = 74)		ปานกลาง (n = 89)		ใหญ่ (n = 65)	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1) อัตราการเข้าเรียนของ นักเรียน	90.76	17.75	82.17	13.03	89.86	18.01	88.92	14.42	108.18	23.41	84.72	16.68	90.33	18.05	92.82	15.28	95.72	20.16
2) อัตราการออกกลางคัน ของนักเรียน	3.76	2.56	3.65	3.01	3.79	2.48	4.11	2.26	3.62	1.91	3.98	2.44	3.55	2.40	3.90	3.00	3.36	1.75
3) อัตราการเข้าเรียนของ ผู้ด้อยโอกาส	3.09	1.69	2.94	1.92	3.15	1.62	3.31	1.38	2.98	1.75	3.35	1.51	2.84	1.63	3.13	1.86	3.03	1.70
4) ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน	120.53	20.11	113.30	12.71	123.26	22.50	126.55	18.82	117.25	18.79	121.60	23.21	121.78	21.26	119.06	19.71	120.26	15.23
5) ผลงานของโรงเรียนที่ ได้รับรางวัล	3.89	2.35	4.52	2.39	3.48	2.04	4.36	2.88	4.12	3.05	3.33	2.12	4.04	2.24	3.87	2.36	4.50	2.60

เมื่อจำแนกอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนออกเป็นช่วงชั้น พบว่าในภาพรวมโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 33.77 มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 90-99 รองลงมาร้อยละ 22.18 อัตราการเข้าเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 80-90

เมื่อพิจารณาสังกัดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนของกรมสามัญศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 39.03 มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 90-99 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนส่วนใหญ่ร้อยละ 32.74 และ 38.71 ตามลำดับ มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 90-99 เช่นกัน สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นส่วนใหญ่ร้อยละ 42.11 มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 100-109

เมื่อพิจารณาขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนทุกขนาดส่วนใหญ่มีอัตราการเข้าเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 90-99 โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีสัดส่วนของโรงเรียนที่มีอัตราการเข้าเรียนในช่วงดังกล่าวมากที่สุดคือ ร้อยละ 36.92 รองลงมาคือ ขนาดเล็ก ขนาดเล็กมาก และขนาดปานกลาง สัดส่วนดังกล่าวเป็นร้อยละ 35.13 33.78 และ 30.34 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในภาพรวม จำแนกตามสังกัด และขนาดของโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ด้านอัตราการ เข้าเรียนของนักเรียน	รวม		สังกัด								ขนาดของโรงเรียน							
			กรมสามัญศึกษา		สพช.		เอกชน		ท้องถิ่น		เล็กมาก		เล็ก		ปานกลาง		ใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
120 ขึ้นไป	8	2.65	-	-	4	2.38	-	-	3	15.8	-	-	1	1.35	4	4.49	3	4.62
110 – 119	17	5.63	1	1.25	10	5.95	3	9.68	3	15.8	2	2.70	4	5.40	7	7.87	4	6.15
100 – 109	43	14.24	7	8.54	25	14.88	3	9.68	8	42.1	5	6.80	11	14.86	14	15.73	13	20.00
90 – 99	102	33.77	32	39.02	55	32.74	12	38.71	3	15.8	25	33.78	26	35.13	27	30.34	24	36.92
80 – 89	67	22.18	28	34.15	30	17.86	6	19.35	2	10.5	18	24.30	12	16.22	24	26.97	13	20.00
70 – 79	34	11.26	9	10.98	21	12.50	4	12.90	-	-	12	16.22	12	16.22	6	6.74	4	6.15
60 – 69	17	5.63	2	2.43	14	8.33	1	3.23	-	-	4	5.40	6	8.11	5	5.62	2	3.08
50 – 59	7	2.32	1	1.25	4	2.38	2	6.45	-	-	4	5.40	1	1.35	1	1.12	1	1.54
ต่ำกว่า 50	7	2.32	2	2.53	5	2.98	-	-	-	-	4	5.40	1	1.35	1	1.12	1	1.54
รวม	302	100.00	82	100.00	168	100.00	31	100.00	19	100.0	74	100.00	74	100.00	89	100.00	65	100.00

หมายเหตุ การวิเคราะห์จำแนกตามสังกัดไม่ได้รวมโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครซึ่งมีจำนวน 2 โรงเรียน

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของโรงเรียน จำแนกตามอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในภาพรวม การจำแนกตามสังกัดและขนาด

สังกัดและขนาด	ดี (110% ขึ้นไป)		พอใช้ (90%-110%)		ต้องปรับปรุง (ต่ำกว่า 90%)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาพรวม	25	8.27	145	48.01	132	43.71
จำแนกตามสังกัด						
กรมสามัญศึกษา	1	1.22	39	47.56	42	51.22
สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ	14	8.33	80	47.62	74	44.05
สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน	3	9.68	15	48.39	13	41.93
สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น	6	31.58	11	57.89	2	10.53
จำแนกตามขนาด						
ขนาดเล็กมาก	2	2.70	30	40.54	42	56.76
ขนาดเล็ก	5	6.76	37	50.00	32	43.24
ขนาดกลาง	11	12.36	41	46.07	37	41.57
ขนาดใหญ่	7	10.77	37	56.92	21	32.31

จากตารางที่ 13 เมื่อตั้งเกณฑ์การตัดสินว่า โรงเรียนที่มีอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนอยู่ระหว่างร้อยละ 90-110 ถือว่าประสบผลสำเร็จในระดับพอใช้ อัตราการเข้าเรียนต่ำกว่าร้อยละ 90 อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง และเกินกว่าร้อยละ 110 ขึ้นไป ถือว่าประสบผลสำเร็จระดับดี ในภาพรวมพบว่า มีโรงเรียนร้อยละ 8.28 อยู่ในระดับดี เกือบครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 48.01 อยู่ในระดับพอใช้ และที่เหลืออีกร้อยละ 43.71 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง

เมื่อจำแนกตามสังกัดพบว่า สัดส่วนของโรงเรียนที่อยู่ในระดับดีมากที่สุดคือ โรงเรียนสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นร้อยละ 31.58 รองลงมา คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นร้อยละ 9.68 8.33 และ 1.22 ตามลำดับ สำหรับสังกัดที่มีสัดส่วนโรงเรียนอยู่ในระดับพอใช้มากที่สุดคือ สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นร้อยละ 57.89 รองลงมา เป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็นร้อยละ 48.39 สังกัดที่มีสัดส่วนของโรงเรียนที่ต้องปรับปรุงมากที่สุดคือ กรมสามัญศึกษาเป็นร้อยละ 51.22 รองลงมาคือสำนักงานคณะ

กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร้อยละ 44.05 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ร้อยละ 41.93

เมื่อพิจารณาจำแนกตามขนาดพบว่า โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสัดส่วนของโรงเรียนอยู่ในระดับดีเป็นร้อยละ 12.36 และ 10.77 ตามลำดับ โรงเรียนขนาดเล็กมากมีสัดส่วนของโรงเรียนที่ต้องปรับปรุงมากกว่าขนาดอื่นๆ คือเป็นร้อยละ 56.76 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็กร้อยละ 43.24 ขนาดกลางร้อยละ 41.57 และขนาดใหญ่ร้อยละ 32.31 ตามลำดับ ตารางที่ 14 สาเหตุที่โรงเรียนมีนักเรียนสูงกว่าและต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนนักเรียนที่มีสูงกว่าเป้าหมาย		
ผู้สมัครเข้าเรียนเกินเป้าหมาย	68	35.98
เด็กเรียนต่อเพิ่มมากขึ้น	74	39.15
ในเขตพื้นที่บริการไม่มีโรงเรียนอื่น	19	10.05
อื่นๆ	28	14.82
รวม	189	100.00
จำนวนนักเรียนที่มีต่ำกว่าเป้าหมาย		
เด็กในเขตพื้นที่บริการเรียนต่อน้อยลง	124	33.16
มีโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงให้เด็กเลือกเรียน	197	52.67
โรงเรียนปรับลดจำนวนเด็กที่จะเข้าเรียนลง	10	2.67
อื่นๆ	43	11.50
รวม	374	100.00

จากตารางที่ 14 ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้เหตุผลถึงการที่โรงเรียนมีนักเรียนสูงหรือต่ำกว่าเป้าหมาย โดยเหตุผลของโรงเรียนที่มีนักเรียนสูงกว่าเป้าหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 39.15 เป็นเพราะนักเรียนเรียนต่อเพิ่มมากขึ้น รองลงมาร้อยละ 35.98 คือมีผู้สมัครเข้าเรียนเกินเป้าหมาย และร้อยละ 10.05 เกิดจากในเขตพื้นที่บริการไม่มีโรงเรียนอื่นให้เด็กได้เลือกเรียน โดยมีเหตุผลอื่นๆ ประกอบ ได้แก่ โรงเรียนจัดการศึกษาได้มีคุณภาพมากขึ้น ผู้ปกครอง ชุมชน เชื่อถือไว้วางใจ โรงเรียน ผู้ปกครองมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษาดีขึ้น ประชาชนจากจังหวัดอื่นๆ อพยพเข้ามาทำงานในเขตพื้นที่บริการ เด็กนอกเขตพื้นที่บริการเข้ามาเรียนเพิ่มมากขึ้น นักเรียนที่จบจากโรงเรียนไปศึกษาต่อในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงได้มาก พื้นที่ของโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตชุมชนเมือง

การคมนาคมสะดวก โรงเรียนรับเด็กยากจนเข้าเรียนโดยให้ทุนการศึกษา โรงเรียนจัดทำโครงการ
แนะแนวสัญจรในเขตพื้นที่บริการ ประชาชนอพยพกลับภูมิลำเนาเดิมเนื่องจากไม่มีงานทำ

สำหรับเหตุผลที่โรงเรียนรับนักเรียนได้ต่ำกว่าเป้าหมายส่วนใหญ่ร้อยละ 52.67
เนื่องจากมีโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่ใกล้เคียงให้เด็กได้เลือกเรียน รองลงมาร้อยละ 33.16 เป็น
เพราะเด็กในเขตพื้นที่เรียนต่อน้อยลง ร้อยละ 2.67 เกิดจากโรงเรียนปรับลดจำนวนการรับเด็กลง
สำหรับสาเหตุอื่นๆ ซึ่งมีร้อยละ 11.50 นั้น ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเศรษฐกิจไม่ดี ผู้ปกครองมี
ทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ เด็กบางคนต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ เกิดการอพยพโยกย้ายไป
ประกอบอาชีพในถิ่นอื่น นอกจากนั้นมีสาเหตุเกิดจากประชากรวัยเรียนลดน้อยลงเนื่องจากผลของ
การวางแผนครอบครัว สำหรับสาเหตุที่นักเรียนไปเรียนต่อโรงเรียนอื่นๆ ในเขตพื้นที่ใกล้เคียง เกิด
จากการเปิดโรงเรียนขยายโอกาสเพิ่มมากขึ้น เด็กเดินทางไปเรียนสะดวกกว่า ผู้ปกครองเลือกที่จะ
ให้เด็กเรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนที่มีฐานะดีจะขึ้นรถยนต์
โดยสารไปเรียนในโรงเรียนระดับอำเภอหรือในเมือง นักเรียนจบประถมศึกษาเรียนต่อในรูปแบบ
ของการศึกษานอกโรงเรียนมากขึ้น เด็กส่วนหนึ่งไปบวชเรียน บริเวณรอบโรงเรียนเป็นโรงงานและ
โกดังเก็บของ เด็กไปเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาซึ่งสอนวิชาสามัญควบคู่กันไปด้วย ผู้
ปกครองส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีรถบริการรับส่งถึงที่ โรงเรียนไม่มีหอพักและอาหาร
ให้กับนักเรียนที่มีบ้านพักอาศัยอยู่ห่างไกลโรงเรียน

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายไปปฏิบัติด้าน
อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนของโรงเรียนแต่ละสังกัดและขนาด

แหล่งของความ แปรปรวน (SV)	สังกัด				ขนาด			
	df	SS	MS	F	df	SS	MS	F
Between Group	3	7761.49	2587.16	8.99***	3	4636.10	1545.37	5.09***
Within Group	296	85160.08	287.70		296	89851.43	303.55	
Total	299				299	94487.53		

*** $p < 0.001$

** $p < 0.01$

จากสภาพของข้อมูลดังกล่าวจึงได้ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย
ร้อยละของนักเรียนที่มีเทียบกับเป้าหมายระหว่างสังกัดและขนาด ดังตารางที่ 15 พบว่าค่าเฉลี่ย
ระหว่างสังกัดและขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของอัตราการเข้าเรียน
ของนักเรียนจำแนกตามสังกัด และขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการของ เชฟเฟ
(Scheffe') ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สังกัด	ความแตกต่างระหว่าง $\bar{X}$				ขนาดของ โรงเรียน	ความแตกต่างระหว่าง $\bar{X}$			
	สามัญ ศึกษา	เอกชน	สปช.	ท้องถิ่น		เล็ก มาก	เล็ก กลาง	ปาน กลาง	ใหญ่
	88.17	88.92	89.86	108.18		84.72	90.33	92.82	95.72
กรมสามัญศึกษา	-	00.75	1.69	20.01*	เล็กมาก	-	5.61	8.10*	11.00*
เอกชน		-	0.94	19.26*	เล็ก		-	2.49	5.39
สปช.			-	18.32*	ปานกลาง			-	2.90
ท้องถิ่น				-	ใหญ่				-

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 16 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยร้อยละของนักเรียนเมื่อเทียบกับเป้าหมายด้วยวิธีการของเชฟเฟที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 พบว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่นแตกต่างจากโรงเรียนทั้งสามสังกัด และในด้านขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมากแตกต่างจากโรงเรียนขนาดปานกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่

อัตราการออกกลางคันของนักเรียน

นอกจากการขยายการรับนักเรียนมากขึ้นเพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างกว้างขวางทั่วถึง รัฐได้มีนโยบายที่จะให้ผู้เข้ามาเรียนแล้วไม่ออกกลางคันไประหว่างเรียน ในการศึกษาผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงได้ตรวจสอบสภาพการออกกลางคันของนักเรียนด้วยจากตารางที่ 11 พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นร้อยละ 3.76 เมื่อพิจารณาเป็นรายสังกัดพบว่าค่าเฉลี่ยดังกล่าวอยู่ระหว่าง 3.62-4.11 โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือเป็นร้อยละ 4.11 รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นร้อยละ 3.79 กรมสามัญศึกษาเป็นร้อยละ 3.65 และสำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นร้อยละ 3.62 แต่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างสังกัดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของมัธยฐานเลขคณิตของค่าอัตราการออกกลาง
คั้นของนักเรียนของโรงเรียนแต่ละสังกัดและขนาด

แหล่งของความแปรปรวน (SV)	สังกัด				ขนาด			
	df	SS	MS	F	df	SS	MS	F
Between Group	3	5.28	1.76	0.27	3	17.79	5.93	0.96
Within Group	296	1963.99	6.64		296	1833.66	6.19	
Total	299	1969.27			299	1851.45		

จากตารางที่ 11 พิจารณาจากขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนที่มีขนาดเล็กสุดมีอัตราการออกกลางคั้นสูงกว่าขนาดอื่นๆ คือค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 3.98 รองลงมาคือโรงเรียนที่มีขนาดปานกลางมีค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 3.90 โรงเรียนที่มีขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 3.55 และโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ มีอัตราการออกกลางคั้นต่ำสุด คือเป็นร้อยละ 3.36 อย่างไรก็ตามความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 17

อัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาส

นอกจากผู้เรียนปกติทั่วไปแล้ว รัฐได้มีนโยบายที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ด้อยโอกาสได้เข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ได้สอบถามถึงปริมาณผู้ด้อยโอกาสประเภทต่างๆ ที่ได้เข้าเรียน คือ กลุ่มเด็กยากจนที่โรงเรียนมีมาตรการช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จากตารางที่ 11 ในภาพรวมของทุกโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาสเป็น 3.09 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสังกัดพบว่า มีความแตกต่างกันไม่มากนักคือมีค่าอยู่ระหว่าง 2.94-3.31 ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีค่าเป็นร้อยละ 3.31 รองลงมาคือสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นร้อยละ 3.15 สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นร้อยละ 2.98 และกรมสามัญศึกษาเป็นร้อยละ 2.94 โดยความแตกต่างระหว่างสังกัดดังกล่าว ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของมัธยเลขคณิตของค่าอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาสของโรงเรียนแต่ละสังกัดและขนาด

แหล่งของความแปรปรวน (SV)	สังกัด				ขนาด			
	df	SS	MS	F	df	SS	MS	F
Between Group	3	5.28	1.76	0.27	3	9.94	3.21	1.16
Within Group	296	1963.99	6.63		296	843.12	2.84	
Total	299	1969.27			299	853.06		

จากตารางที่ 11 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมาก มีค่าร้อยละของผู้ด้อยโอกาสที่มาเข้าเรียนสูงสุดคือเป็นร้อยละ 3.35 รองลงมาคือโรงเรียนที่มีขนาดกลาง ค่าเฉลี่ยเป็นร้อยละ 3.13 โรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษเป็นร้อยละ 3.03 และโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าน้อยสุดเป็นร้อยละ 2.84 อย่างไรก็ตามความแตกต่างดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 18

ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

การตรวจสอบผลการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในด้านคุณภาพ โดยใช้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กรมวิชาการได้ดำเนินการทดสอบนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2540 จากแบบวัดความสามารถจำนวน 5 ฉบับ คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ผลปรากฏดังตารางที่ 11 กล่าวคือในภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมด คะแนนผลสัมฤทธิ์มีค่าเฉลี่ยเป็น 120.53 ซึ่งเมื่อเทียบตามเกณฑ์ที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการกำหนดแล้ว ถือว่าอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามสังกัดพบว่าค่าเฉลี่ยทุกสังกัดอยู่ในระดับพอใช้เช่นกัน โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็นร้อยละ 126.55 รองลงมาเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร้อยละ 123.26 สังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นร้อยละ 117.25 และสังกัดกรมสามัญศึกษาเป็นร้อยละ 113.30

จากตารางที่ 11 เช่นเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดของนักเรียนแตกต่างกันพบว่าค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนใกล้เคียงกันคือมีค่าอยู่ระหว่าง 119.06 - 121.78 โดยโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็น 121.78 รองลงมาคือขนาดเล็กมากค่าเฉลี่ยเป็น 121.60 ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ย 120.26 และขนาดปานกลางมีค่าเฉลี่ย 119.06

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในภาพรวม จำแนกตามสังกัด และขนาดของโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ด้านผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียน	รวม		สังกัด								ขนาดของโรงเรียน							
			กรมสามัญศึกษา		สพช.		เอกชน		ท้องถิ่น		เล็กมาก		เล็ก		ปานกลาง		ใหญ่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
160 – 185	10	3.31	-	-	7	4.17	2	6.45	1	5.26	6	8.11	2	2.70	1	1.12	1	1.54
150 – 159	17	5.63	2	2.44	13	7.74	1	3.23	1	5.26	2	2.70	6	8.11	7	7.87	2	3.08
140 – 149	22	7.28	3	3.66	18	10.71	1	3.23	-	-	6	8.11	7	9.46	6	6.74	3	4.62
130 – 139	32	10.60	3	3.66	23	13.69	6	19.35	-	-	7	9.46	11	14.86	7	7.87	7	10.77
120 – 129	63	20.86	10	12.19	38	22.62	9	29.03	6	31.58	16	21.62	13	17.57	20	22.47	14	21.54
110 – 119	74	24.50	30	36.59	29	17.26	9	29.03	6	31.58	14	18.92	14	18.92	21	23.60	25	38.46
100 – 109	55	18.21	27	32.93	23	13.69	1	3.23	3	15.79	14	18.92	10	13.51	20	22.47	11	16.92
90 - 99	22	7.28	6	7.32	11	6.55	2	6.45	2	10.53	7	9.46	8	10.81	5	5.62	2	3.08
ต่ำกว่า 90	7	2.32	1	1.22	6	3.57	-	-	-	-	2	2.70	3	4.05	2	2.25	-	-
รวม	302	100.00	82	100.00	168	100.00	31	100.00	19	100.00	74	100.00	74	100.00	89	100.00	65	100.00

จากตารางที่ 19 ซึ่งแสดงรายละเอียดของผลสัมฤทธิ์ที่ได้และสรุปรวมมาเป็น ตารางที่ 20 โดยกำหนดเกณฑ์ระดับตามช่วงคะแนนโดยให้ 0-109 อยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง 110-189 อยู่ในระดับพอใช้ และ 190 ขึ้นไปอยู่ในระดับดี ตามฐานการคิดของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2542 :9) พบว่าโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับพอใช้และต้องปรับปรุง ไม่มีโรงเรียนใดอยู่ในระดับดี

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของโรงเรียนจำแนกตามเกณฑ์ของผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนในภาพรวมและจำแนกตามสังกัดและขนาด

รายการ	ปรับปรุง		พอใช้		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาพรวม	84	27.82	218	72.18	302	100.00
จำแนกตามสังกัด						
กรมสามัญศึกษา	34	41.46	48	58.54	82	100.00
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ	40	23.81	128	76.19	168	100.00
ศึกษาเอกชน						
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	3	9.78	28	90.32	31	100.00
ศึกษาเอกชน						
สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น	5	26.32	14	73.68	19	100.00
จำแนกตามขนาด						
ขนาดเล็กมาก	23	31.08	51	68.92	74	100.00
ขนาดเล็ก	21	28.38	53	71.62	74	100.00
ขนาดกลาง	27	30.34	62	69.66	89	100.00
ขนาดใหญ่	13	20.00	52	80.00	65	100.00

จากตารางที่ 20 ในภาพรวมผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 72.18 อยู่ในระดับพอใช้ ที่เหลือร้อยละ 27.82 อยู่ในระดับต้องปรับปรุง พิจารณาในรายสังกัดพบว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีสัดส่วนในระดับพอใช้สูงสุดคือ 90.32 รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ร้อยละ 76.19 สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นร้อยละ 73.68 และกรมสามัญศึกษาร้อยละ 58.54 กล่าวอีกนัยหนึ่งคือกรมสามัญศึกษามีสัดส่วนของโรงเรียนที่ต้องปรับปรุงสูงสุดเป็นร้อยละ 41.46

เมื่อพิจารณาระหว่างขนาดของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ มีสัดส่วนของโรงเรียนที่มีเกณฑ์ผลสัมฤทธิ์อยู่ระดับพอใช้สูงสุดคือ เป็นร้อยละ 80 และแตกต่างจากขนาดอื่นๆ ชัดเจน และในทางกลับกันโรงเรียนขนาดเล็กมาก มีสัดส่วนของคะแนนผลสัมฤทธิ์อยู่ในระดับต้องปรับปรุงมากกว่าขนาดอื่นๆ คือเป็นร้อยละ 31.08 แต่ไม่แตกต่างจากขนาดเล็กและขนาดปานกลางมากนัก

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนระหว่างโรงเรียนแต่ละสังกัดและขนาด

แหล่งของความแปรปรวน (SV)	สังกัด				ขนาด			
	df	SS	MS	F	df	SS	MS	F
Between Group	3	6793.92	2264.64	585***	3	396.73	132.24	0.32
Within Group	296	114498.39	386.82		296	120901.76	408.45	
Total	299	121292.32			299	121298.49		

*** $p < 0.001$

อย่างไรก็ตามเมื่อทำการทดสอบทางสถิติพบว่าความแตกต่างระหว่างสังกัดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แต่ความแตกต่างเมื่อจำแนกตามขนาดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเมื่อเทียบกับเป้าหมายจำแนกตามสังกัดโดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สังกัด	$\bar{x}$	ความแตกต่างระหว่าง $\bar{x}$			
		กรมสามัญศึกษา	ท้องถิ่น	สปช.	เอกชน
		113.30	117.25	123.26	126.55
กรมสามัญศึกษา	113.30	-	3.95	9.96*	13.25*
ท้องถิ่น	117.25		-	6.01	9.30
สปช.	123.26			-	3.29
เอกชน	126.55				-

* $p < 0.05$

เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในสังกัดแต่ละ
 คู่ พบว่าความแตกต่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคู่ของกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการ
 กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และคู่ของกรมสามัญศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาเอกชน ดังตารางที่ 22

ผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัล

ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในเชิงคุณภาพที่นำมาพิจารณาในที่นี้อีกประการหนึ่ง
 คือผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลใน 6 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านดนตรี ด้านกีฬา
 ด้านศิลปะ และด้านจริยธรรม จากตารางที่ 11 ในภาพรวมของโรงเรียนพบว่าค่าเฉลี่ยของผลงาน
 ของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.89 ด้าน เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายสังกัดพบว่า
 กรมสามัญศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น มี
 ค่าสูงกว่า 4 ด้าน คือ เป็น 4.52 4.36 และ 4.12 ตามลำดับ โดยที่โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
 กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเป็น 3.48 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง
 โรงเรียนขนาดต่างๆ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.50 รองลงมาคือโรงเรียนที่มี
 ขนาดเล็ก มีค่าเฉลี่ย 4.04 โรงเรียนที่มีขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.87 และโรงเรียนขนาดเล็กมาก มี
 ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 3.33

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของมัชฌิมเลขคณิตของผลงานของโรงเรียนที่
 ได้รับรางวัลระหว่างสังกัดและขนาดของโรงเรียน

แหล่งของความ แปรปรวน (SV)	สังกัด				ขนาด			
	df	SS	MS	F	df	SS	MS	F
Between Group	3	67.89	22.63	4.21**	3	48.47	16.16	2.99*
Within Group	296	1590.42	5.37		296	1601.41	5.41	
Total	299				299			

* $p \leq 0.05$

** $p \leq 0.01$

จากตารางที่ 23 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระหว่างสังกัดนี้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และโดยความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระหว่างโรงเรียนต่างขนาดกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัล จำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe') ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

สังกัด	ความแตกต่างระหว่าง $\bar{x}$				ขนาดของโรงเรียน	ความแตกต่างระหว่าง $\bar{x}$			
	สปช.	ท้องถิ่น	เอกชน	กรมสามัญ		เล็กมาก	ปานกลาง	เล็ก	ใหญ่ขึ้นไป
	3.48	4.12	4.36	4.52		3.33	3.87	4.04	4.50
สปช.	-	0.64	0.88	1.04*	เล็กมาก	-	0.54	0.71	1.17*
ท้องถิ่น		-	0.24	0.40	ปานกลาง		-	0.17	0.63
เอกชน			-	0.16	เล็ก			-	0.46
กรมสามัญศึกษา				-	ใหญ่ขึ้นไป				-

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 24 เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมัชฌิมเลขคณิตของผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระหว่างโรงเรียนแต่ละคู่ พบว่ากรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลงานที่ได้รับรางวัล จำแนกตามขนาดในแต่ละคู่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมากแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลที่เกิดจากการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติใน 5 ด้าน ของโรงเรียนในภาพรวมและการวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนแต่ละสังกัดและขนาด ได้ดังนี้

1. ในภาพรวมโรงเรียนอัตราการเข้าเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 90.76 และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในรายสังกัด กล่าวคือโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น เป็นสังกัดเดียวที่มีค่าเฉลี่ยเกินกว่าร้อยละ 100 (เฉลี่ยร้อยละ 108.18) และแตกต่างจากสังกัดอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และโรงเรียนยิ่งขนาดเล็กอัตราการเข้าเรียนจะต่ำกว่าเป้าหมายมากกว่าโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่กว่า โดยความแตกต่างระหว่าง

โรงเรียนขนาดเล็กมาก (เฉลี่ยร้อยละ 84.72) และโรงเรียนขนาดใหญ่ (เฉลี่ยร้อยละ 95.72) มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. อัตราการออกกลางคันโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.76 เมื่อจำแนกตามสังกัดค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.62–4.11 จำแนกตามขนาดค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.36–3.98 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมากมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ แต่ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในเรื่องนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งในระหว่างสังกัดและขนาด

3. อัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาส โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 3.09 เมื่อจำแนกตามสังกัดค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.94–3.31 และอยู่ระหว่าง 2.84–3.35 เมื่อจำแนกตามสังกัด โดยพบว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมากมีอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาสสูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ แต่ความแตกต่างในเรื่องนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในเรื่องของสังกัดและขนาด

4. ในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ค่าเฉลี่ยของคะแนนในภาพรวมมีค่าเป็น 120.53 อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อจำแนกตามสังกัดทุกสังกัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับพอใช้ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็น 126.55 รองลงมาคือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 123.26 สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น 117.26 และกรมสามัญศึกษา 113.30 ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยโรงเรียนกรมสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตามขนาดพบว่าค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันคืออยู่ระหว่าง 119.06–121.78 และความแตกต่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลในด้านต่างๆ ซึ่งมีคะแนนเต็มเป็น 6 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากคือมีค่าเป็น 3.89 โดยโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็น 4.52 รองลงมาคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเป็น 4.36 สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่นเป็น 4.12 โดยที่โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีค่าต่ำสุดเป็น 3.48 อยู่ในระดับปานกลาง โดยโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาจากขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีผลงานที่ได้รับรางวัลสูงสุดค่าเฉลี่ยเป็น 4.50 โรงเรียนขนาดเล็กมาก มีผลงานที่ได้รับรางวัลต่ำสุด ค่าเฉลี่ยเป็น 3.33 และความแตกต่างของโรงเรียนทั้งสองขนาดมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติในภาพรวม การจำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ในตอนนี้ ได้แบ่งออกเป็น 6 ด้านคือ

1. การวิเคราะห์สภาพของปัจจัยที่ใช้ในการอธิบายผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ
2. การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายอัตราการเข้าเรียนของนักเรียน
3. การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายอัตราการออกกลางคันของนักเรียน
4. การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาส
5. การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
6. การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัล

โดยนำเสนอด้วยตารางประกอบการวิเคราะห์ ซึ่งในบทนี้ใช้ตารางสรุปผลในภาพรวม จำแนกตามสังกัดและขนาด สำหรับตารางแสดงรายละเอียดปรากฏอยู่ในภาคผนวก และในการวิเคราะห์ผลจำแนกตามสังกัดแสดงเฉพาะสังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่เพียงพอที่จะวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ การนำเสนอประกอบด้วยตารางดังนี้

1. ตารางเสนอผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้งหมด สถิติดังกล่าวประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรต้นทั้งหมดที่มีต่อตัวแปรตามแต่ละตัว

การวิเคราะห์สภาพของปัจจัยที่ใช้ในการอธิบายผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม จำแนกตามสังกัดและขนาด

จากตารางที่ 25 ซึ่งแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทั้งหมดที่ใช้ในการอธิบายผลการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปปฏิบัติ พบว่าโดยเฉลี่ยในภาพรวม การจำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียนในแต่ละปัจจัยปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ใช้ในการอธิบายผลการนำนโยบายไปปฏิบัติในภาพรวม จำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน

ปัจจัย	ช่วง คะแนน	รวม n = 302		สังกัด				ขนาดของโรงเรียน							
				กรมสามัญ ศึกษา n = 82		สพช. n = 168		เล็กมาก n = 74		เล็ก n = 74		ปานกลาง n = 89		ใหญ่ n = 65	
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ปัจจัยภายนอก															
<i>ที่ตั้งของโรงเรียน</i>															
1. ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน	0-4	3.36	1.04	3.41	0.98	3.36	1.06	3.23	1.18	3.31	1.12	3.52	0.81	3.32	1.04
<i>การมีส่วนร่วมของชุมชน</i>															
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	1-5	3.60	0.52	3.74	0.43	3.49	0.52	3.46	0.53	3.47	0.55	3.68	0.44	3.83	0.48
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษา	1-5	2.91	0.84	2.75	0.92	2.93	0.78	2.95	0.71	2.92	0.84	2.82	0.79	2.98	1.06
<i>ลักษณะของนโยบาย</i>															
4. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	0-1	0.44	0.50	0.36	0.48	0.49	0.50	0.38	0.49	0.57	0.50	0.47	0.50	0.30	0.46
5. การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ	0-1	0.55	0.50	0.54	0.50	0.54	0.50	0.51	0.50	0.51	0.50	0.58	0.50	0.56	0.50
<i>ลักษณะของนโยบาย</i>															
6. ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับ นักเรียน	0-1	0.74	0.44	0.72	0.45	0.76	0.43	0.70	0.46	0.74	0.44	0.74	0.44	0.78	0.42
7. ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน	0-1	0.72	0.45	0.69	0.46	0.73	0.45	0.73	0.45	0.73	0.45	0.66	0.48	0.78	0.42

ตารางที่ 25 (ต่อ)

ปัจจัย	ช่วงคะแนน	รวม n = 302		สังกัด				ขนาดของโรงเรียน							
				กรมสามัญศึกษา n = 82		สพช. n = 168		เล็กมาก n = 74		เล็ก n = 74		ปานกลาง n = 89		ขนาดใหญ่ n = 65	
				$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD
ปัจจัยภายใน															
<i>ทรัพยากร</i>															
8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	1-5	3.54	0.68	3.56	0.60	3.48	0.71	3.40	0.62	3.50	0.76	3.59	0.71	3.69	0.59
9. ความเพียงพอของบุคลากรครู	0-30	20.05	3.40	20.55	3.04	19.86	3.61	19.72	3.82	19.82	3.81	20.28	2.93	20.37	2.97
10. คุณภาพของบุคลากรครู	1-5	3.72	0.43	3.82	0.35	3.61	0.45	3.61	0.41	3.55	0.52	3.81	0.35	3.94	0.31
11. ความเพียงพอของอาคารสถานที่	0-5	2.34	0.54	2.25	0.52	2.35	0.52	2.44	0.51	2.42	0.58	2.17	0.47	2.40	0.51
12. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	1-5	2.63	0.47	2.67	0.49	2.54	0.42	2.51	0.42	2.55	0.43	2.56	0.44	2.98	0.44
<i>การจัดการ</i>															
13. การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน	0-24	18.41	5.35	18.22	5.04	18.46	5.27	18.78	4.84	17.38	5.98	18.52	5.33	19.00	5.19
14. การมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย	0-7	5.08	1.73	5.32	1.84	4.55	1.53	4.92	1.56	4.57	1.70	4.81	1.81	6.29	1.26
15. การมีระบบการประเมินผลภายใน	1-5	3.41	0.55	3.11	0.50	3.07	0.57	3.01	0.61	3.07	0.54	3.17	0.50	3.34	0.48

ปัจจัยภายนอก

ความเหมาะสมของสถานที่ตั้งโรงเรียน ซึ่งวัดจากสภาพแวดล้อมของโรงเรียนใน 4 ด้าน คือ การไม่ได้อยู่ในชุมชนแออัด ไม่มีเสียงรบกวน ไม่มีกลิ่นรบกวน และนักเรียนเดินทางมาเรียนได้สะดวกนั้น พบว่าเฉลี่ยโดยรวมแล้วอยู่ในสภาพที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ($\bar{X} = 3.36$) และเมื่อจำแนกตามสังกัดความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ทั้งโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ($\bar{X} = 3.41$) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 3.36$) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียนพบว่าโรงเรียนทุกขนาดมีความเหมาะสมของสถานที่ตั้งอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยโรงเรียนขนาดปานกลางมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.52$) และโรงเรียนขนาดเล็กมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.23$)

การมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งวัดใน 4 ด้าน ปรากฏดังนี้

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสูงกว่าปานกลางเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.60$) ค่าเฉลี่ยดังกล่าวของกรมสามัญศึกษา ($\bar{X} = 3.74$) สูงกว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดพบว่าโรงเรียนยิ่งขนาดใหญ่การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองยิ่งสูงตามไปด้วย โดยโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมากค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) และโรงเรียนขนาดใหญ่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.83$)

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา เฉลี่ยในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.91$) เปรียบเทียบระหว่างสังกัดพบว่าค่าเฉลี่ยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 2.93$) สูงกว่ากรมสามัญศึกษา ($\bar{X} = 2.75$) และค่าเฉลี่ยของโรงเรียนแต่ละขนาดไม่แตกต่างกันมากนักคืออยู่ระหว่าง 2.82-2.98 โดยค่าเฉลี่ยของโรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 2.95$) ใกล้เคียงกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 2.98$) และไม่ว่าโรงเรียนสังกัดใดหรือขนาดใด การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ($\bar{X} = 0.44$) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 0.49$) สูงกว่ากรมสามัญศึกษา ($\bar{X} = 0.36$) เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 0.30$) และอยู่ในระดับน้อย โรงเรียนขนาดเล็กมีค่าสูงสุด ($\bar{X} = 0.57$) และอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ ได้แก่ องค์กรเอกชน มูลนิธิ ธุรกิจเอกชน สถาบันอุดมศึกษา พบว่าโดยรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.55$) และค่าเฉลี่ยดังกล่าวเท่ากันทั้งโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 0.54$) เมื่อเปรียบเทียบตามขนาดของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน โดยค่าเฉลี่ยของ

โรงเรียนขนาดเล็กมากเท่ากับโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 0.51$) และโรงเรียนขนาดปานกลาง ($\bar{X} = 0.58$) ใกล้เคียงกับโรงเรียนขนาดใหญ่ ($\bar{X} = 0.56$)

ลักษณะของนโยบาย วัดจากความชัดเจนของนโยบายใน 2 เรื่องคือ ความชัดเจนของเป้าหมายการรับนักเรียน และความชัดเจนของวิธีการรับนักเรียน พบว่าทั้งสองปัจจัยมีค่าเฉลี่ยโดยรวมใกล้เคียงกันและอยู่ในระดับมีความชัดเจนมาก ($\bar{X} = 0.74$ และ $\bar{X} = 0.72$) ศึกษาระหว่างสังกัดพบว่ากรมสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับความชัดเจนของวิธีการรับนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 0.69$) ขณะที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.73$) เมื่อพิจารณาระหว่างขนาดของโรงเรียน พบว่าปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับความชัดเจนมาก เว้นแต่วิธีการรับนักเรียนของโรงเรียนขนาดปานกลาง อยู่ในระดับความชัดเจนปานกลาง ($\bar{X} = 0.66$)

ปัจจัยภายใน

ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ซึ่งวัดจากคุณลักษณะของผู้นำ 27 รายการ พบว่าโดยเฉลี่ยในภาพรวมมีค่าสูงกว่าระดับปานกลางเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.54$) โดยกรมสามัญศึกษาค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.56$) สูงกว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 3.48$) เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.69$) โรงเรียนขนาดเล็กมากมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.40$)

ความเพียงพอของบุคลากรครู วัดจากภาวะการสอนของครูคือจำนวนคาบการสอนต่อสัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมเป็น 20.05 และค่าใกล้เคียงกันไม่ว่าจะต่างสังกัดหรือต่างขนาด โดยโรงเรียนขนาดยิ่งใหญ่ค่าดังกล่าวจะสูงขึ้น แต่ไม่มากนัก โรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 19.72$) ภาวะการสอนของครูน้อยกว่าขนาดใหญ่เล็กน้อย ($\bar{X} = 20.37$) ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์มีครูเพียงพอปานกลาง กล่าวคือภาวะการสอนไม่สูงกว่า 20 คาบต่อสัปดาห์

คุณภาพของบุคลากรครู วัดจากสภาวะการปฏิบัติงานในเรื่องของการสอนตรงตามวุฒิที่สำเร็จการศึกษา การสอนตรงความถนัด ความสนใจ การรู้เป้าหมายของหลักสูตร ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน การสอนตรงตามแผน และการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) ในรายสังกัดกรมสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.82$) สูงกว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 3.61$) จำแนกตามขนาดพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.94$) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดปานกลาง ($\bar{X} = 3.81$) โรงเรียนขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 3.61$) และโรงเรียนขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.55$) ตามลำดับ

ความเพียงพอของอาคารสถานที่ วัดจากการมีห้องปฏิบัติการ 5 ประเภท พบว่า ในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือเกินกว่า 2 ห้องเล็กน้อย ($\bar{X} = 2.34$) โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.25$) ใกล้เคียงกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 2.35$) และพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมาก ขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 2.44, 2.44$ และ 2.40 ตามลำดับ) โรงเรียนขนาดปานกลางมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 2.17$) และโรงเรียนทุกประเภทมีความเพียงพอของอาคารสถานที่อยู่ในระดับปานกลาง

ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) ค่าเฉลี่ยของกรมสามัญศึกษา ($\bar{X} = 2.67$) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 2.54$) เล็กน้อย โรงเรียนยิ่งขนาดใหญ่ค่าเฉลี่ยความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์จะมีค่าสูง กล่าวคือโรงเรียนขนาดใหญ่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 2.98$) สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{X} = 2.56$) ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 2.55$) และขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 2.51$)

การจัดการ

การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน จากการตรวจสอบรายการข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการของโรงเรียน 24 รายการ พบว่า โดยส่วนใหญ่มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 18.41$) และเกือบไม่มีความแตกต่างกันระหว่างสังกัดกรมสามัญศึกษา ($\bar{X} = 18.22$) และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 18.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายขนาดพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 19.00$) รองลงมาคือขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 18.78$) ขนาดปานกลาง ($\bar{X} = 18.52$) และขนาดเล็ก ($\bar{X} = 17.38$) การจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำแผนของโรงเรียนทุกประเภทถือได้ว่าอยู่ในระดับมาก

การมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย ซึ่งวัดจากสภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ ระบบการป้องกันอัคคีภัย ความปลอดภัยของอาหาร ความปลอดภัยจากสารเสพติดทั้งหมด 7 รายการด้วยกัน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 5.08$) กรมสามัญศึกษามีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.32$) สูงกว่าสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ($\bar{X} = 4.55$) และโรงเรียนขนาดใหญ่ ระบบดูแลสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 6.29$) สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

การมีระบบการประเมินผลภายใน วัดจากการที่บุคลากรครูมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการวางแผน การกำหนดภารกิจที่ต้องประเมิน การวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของการปฏิบัติงาน การตรวจสอบผลงาน การปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานและการรายงานผล พบว่าในภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) โดยค่าเฉลี่ยของสังกัดกรมสามัญศึกษา ($\bar{X} = 3.11$) สูงกว่าของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.07$) และพบว่าโรงเรียนยังมีขนาดใหญ่ค่าเฉลี่ยจะสูงกว่าโรงเรียนที่มีขนาดรองลงมา กล่าวคือโรงเรียน

ขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.34$) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดกลาง ($\bar{X} = 3.17$) ขนาดเล็ก ($\bar{X} = 3.07$) และขนาดเล็กมาก ($\bar{X} = 3.01$) ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายอัตราการเข้าเรียนของนักเรียน

จากตารางที่ 26 เป็นผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติเมื่อใช้ตัวแปรต้นทั้งหมดเป็นตัวพยากรณ์คือ อัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในภาพรวม รายสังกัดและขนาดของโรงเรียน พบว่าในภาพรวม ตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายตัวแปรตามอัตราการเข้าเรียนของนักเรียน ได้ร้อยละ 11.10 และ สมการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมี 6 ตัว และตัวแปรที่สามารถอธิบายผลได้มากที่สุดคือ คุณภาพของบุคลากรครู รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความเพียงพอของบุคลากรครูตามลำดับ โดยความชัดเจนของวิธีการรับนักเรียนส่งผลทางลบ

พิจารณาจำแนกสังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าตัวแปรทั้ง 15 ตัว ร่วมกันทำนายอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนของกรมสามัญศึกษาได้ร้อยละ 19.50 โดยตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติในการอธิบายผลต่ออัตราการเข้าเรียนของกรมสามัญศึกษา ได้แก่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง และคุณภาพของบุคลากรครู สำหรับกลุ่มปัจจัยที่ปรากฏความมีนัยสำคัญ สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่ ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียนและความเพียงพอของบุคลากรครู

เมื่อศึกษาเป็นรายขนาดของโรงเรียนพบว่า ตัวแปรทั้ง 15 ตัวสามารถร่วมกันอธิบายได้มากกว่าภาพรวมและสังกัด โดยสามารถทำนายโรงเรียนขนาดใหญ่ได้สูงสุดคือ ร้อยละ 37.20 โรงเรียนขนาดปานกลางทำนายได้ร้อยละ 33.10 และทำนายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ โดยตัวแปรที่สามารถอธิบายได้อย่างมีนัยสำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่คือคุณภาพของบุคลากรครู การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับโรงเรียนขนาดปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน คุณภาพของบุคลากรครู และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กมากและขนาดเล็ก ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายอัตราการเข้าเรียนของนักเรียนได้ร้อยละ 22.90 และ 18.90 ตามลำดับ แต่สมการไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับผลการวิเคราะห์ในรายละเอียด จำแนกตามขนาดและสังกัดของโรงเรียนปรากฏในภาคผนวก จ ตารางที่ จ1-จ7

ตารางที่ 26 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ต่ออัตราการเข้าเรียนของนักเรียนในภาพรวม จำแนกตามสังกัด และขนาดของโรงเรียน

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน			
		กรมสามัญศึกษา	สปช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
ปัจจัยภายนอก							
<i>ที่ตั้งของโรงเรียน</i>							
1. ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน	-0.003	-0.080	0.003	-0.162	0.067	0.109	-0.087
<i>การมีส่วนร่วมของชุมชน</i>							
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	<u>0.243</u>	<u>0.445</u>	0.183	0.010	0.053	<u>0.414</u>	<u>0.452</u>
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	0.088	-0.005	0.119	0.043	0.176	<u>0.218</u>	0.005
<i>ลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</i>							
4. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	<u>0.134</u>	0.134	0.037	0.155	-1.112	0.146	<u>0.357</u>
5. การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ	-0.003	-0.065	-8.038E-04	0.154	0.168	-0.134	-0.159
<i>ลักษณะของนโยบาย</i>							
6. ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน	<u>0.181</u>	0.127	0.162	0.188	-1.106	0.135	0.124
7. ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน	<u>-0.194</u>	-0.035	<u>-0.249</u>	-0.099	-0.013	<u>-0.392</u>	-0.179
ปัจจัยภายใน							
<i>ทรัพยากร</i>							
8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	-0.028	-0.088	-0.053	-0.048	0.118	-0.171	-0.191

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน				
		กรมสามัญศึกษา	สปช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่ขึ้นไป	
9. ความเพียงพอของบุคลากรครู	0.115	-0.015	0.183	0.166	0.137	-0.012	-0.060	
10. คุณภาพของบุคลากรครู	0.299	0.642	0.208	-0.103	0.079	0.374	0.552	
11. ความเพียงพอของอาคารสถานที่	-0.056	0.137	-0.670	0.130	-0.247	-0.080	0.196	
12. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ การจัดการ	0.029	-0.008	0.003	-0.079	0.010	0.021	-0.268	
13. การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน	-0.086	-0.008	-0.109	0.136	-0.024	-0.105	-0.061	
14. การมีระบบดูแลสุภาพอนามัย	0.092	0.097	0.027	0.247	0.099	0.185	0.090	
15. การมีระบบการประเมินผลภายใน	-0.053	0.104	-0.053	0.005	0.026	0.111	-0.112	
	R ²	0.111	0.195	0.136	0.229	0.189	0.331	0.372
	F	2.399**	1.054	1.587	1.450	0.897	2.47**	1.853*
	Sample Size	302	82	168	74	74	89	65

* p < 0.05   ** p < 0.01)

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้เส้นเดียว มีค่า p < 0.05

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้สองเส้น มีค่า p < 0.01

การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายอัตราการออกกลางคันของนักเรียน

จากตารางที่ 27 เมื่อใช้ตัวแปรทั้ง 15 ตัวร่วมกันอธิบายผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติด้านอัตราการออกกลางคัน พบว่า ในภาพรวมตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายได้ร้อยละ 3.80 และสมการไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และมีตัวแปรตัวเดียวที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน ซึ่งส่งผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้าความชัดเจนของนโยบายด้านเป้าหมายนักเรียนมีน้อยมากอัตราการออกกลางคันจะลดลง

เมื่อพิจารณารายสังกัดพบว่า ตัวแปร 15 ตัวดังกล่าว สามารถร่วมกันอธิบายอัตราการออกกลางคันของโรงเรียนกรมสามัญศึกษาได้ร้อยละ 21.50 แต่สมการไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและอธิบายได้มากที่สุดของกรมสามัญศึกษาคือ คุณภาพของบุคลากรครูซึ่งส่งผลทางลบ รองลงมาคือการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง สำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ตัวแปรต้นร่วมกันอธิบายอัตราการออกกลางคันได้ร้อยละ 9.20 แต่สมการทำนายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความเพียงพอของอาคารสถานที่เป็นเพียงตัวแปรเดียวที่ส่งผลในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิเคราะห์จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าตัวแปรต้น 15 ตัว สามารถทำนายร้อยละของการออกกลางคันของโรงเรียนที่มีขนาดเล็กมากที่สุดคือเป็นร้อยละ 26.30 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละ 16.50 โรงเรียนขนาดกลางร้อยละ 15.20 และทำนายโรงเรียนขนาดเล็กได้ต่ำสุดคือร้อยละ 12.70 แต่สมการทำนายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่มีตัวแปรใดส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน

กล่าวสรุปได้ว่าตัวแปรต้นทั้งหมดชุดนี้ ไม่สามารถทำนายร้อยละของการออกกลางคันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ว่าจะเป็นภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมดหรือการจำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน แต่มีตัวแปรที่อธิบายผลได้อย่างมีนัยสำคัญสำหรับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาคือ คุณภาพของครูและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติคือ ความเพียงพอของอาคารสถานที่ สำหรับผลการวิเคราะห์ในรายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข ตารางที่ ข1 - ข7

ตารางที่ 27 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ต่ออัตราการออกกลางคันของนักเรียน

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน			
		กรมสามัญ ศึกษา	สปช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
ปัจจัยภายนอก							
ที่ตั้งของโรงเรียน							
1. ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน	0.027	0.061	-0.022	-0.004	-0.030	-0.030	0.034
การมีส่วนร่วมของชุมชน							
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	0.053	<u>0.508</u>	0.047	0.058	-0.037	0.036	0.222
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	0.013	0.110	-0.056	0.005	-0.023	0.028	0.194
ลักษณะของนโยบาย							
4. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-0.103	-0.220	-0.082	-0.188	0.013	-0.205	-0.089
5. การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ	0.064	0.031	0.107	-0.074	-0.013	0.204	0.072
ลักษณะของนโยบาย							
6. ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน	<u>-0.150</u>	-0.116	-0.134	-0.245	-0.089	-0.032	0.122
ลักษณะของนโยบาย							
7. ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน	0.109	-0.006	0.178	-0.044	0.203	0.104	-0.259
ปัจจัยภายใน							
ทรัพยากร							
8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	-0.014	-0.100	0.107	0.171	0.044	-0.052	-0.061

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน				
		กรมสามัญ ศึกษา	สพช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่	
9. ความเพียงพอของบุคลากรครู	0.043	-0.191	0.081	-0.164	0.154	0.018	-0.030	
10. คุณภาพของบุคลากรครู	-0.082	<u>-0.570</u>	-0.047	-0.005	-0.080	-0.092	-0.255	
11. ความเพียงพอของอาคารสถานที่	-0.054	0.163	<u>-0.196</u>	-0.221	0.135	0.182	-0.265	
12. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	0.007	-0.007	0.056	0.159	-0.061	-0.095	0.227	
<i>การจัดการ</i>								
13. การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน	0.003	-0.210	0.065	0.179	0.067	-0.210	-0.013	
14. การมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย	-0.012	0.251	-0.095	0.124	-0.174	0.155	0.217	
15. การมีระบบการประเมินผลภายใน	-0.043	-0.146	0.019	-0.217	-0.118	0.031	0.445	
	R ²	0.038	0.215	0.092	0.263	0.127	0.152	0.165
	F	0.563	1.186	1.014	1.380	0.561	0.872	0.621
	Sample Size	302	82	168	74	74	89	65

* p < 0.05   ** p < 0.01

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้เส้นเดียว มีค่า p < 0.05

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้สองเส้น มีค่า p < 0.01

การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาส

จากตารางที่ 28 เมื่อใช้ตัวแปรทั้ง 15 ตัวทำนายผลที่เกิดขึ้นจากการนำนโยบายไปปฏิบัติ ในด้านอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาส ในภาพรวมพบว่า ตัวแปรต้นทั้งหมดร่วมกันอธิบายผลดังกล่าวได้น้อยเช่นเดียวกันในเรื่องของการออกกลางคันคือ อธิบายได้ร้อยละ 2.90 และทุกตัวแปรส่งผลในเรื่องนี้ได้น้อย รวมถึงไม่มีตัวแปรใดส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาระดับสังกัดพบว่า ตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาสของสังกัดกรมสามัญศึกษา ได้ร้อยละ 21.50 โดยตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติเป็นคุณภาพของบุคลากรครูและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ขณะที่อธิบายผลของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ร้อยละ 7.70 โดยมีตัวแปรด้านความเพียงพอของอาคารสถานที่เป็นเพียงตัวแปรเดียวที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและในเชิงลบ โดยสมการทำนายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสองสังกัด

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างขนาดของโรงเรียนพบว่า ตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายผลด้านอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาส ของโรงเรียนขนาดเล็กมากได้สูงกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ คืออธิบายได้ร้อยละ 26.90 รองลงมาอธิบายผลของโรงเรียนขนาดใหญ่ได้ร้อยละ 17.40 โรงเรียนขนาดเล็กได้ร้อยละ 15.30 และขนาดปานกลางได้ร้อยละ 11.60 แต่สมการทำนายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ในรายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ข ตารางที่ ข1-ข7

กล่าวได้ว่า ตัวแปรต้นชุดนี้ไม่สามารถอธิบายอัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาสได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติไม่ว่าจะเป็นในภาพรวม รายสังกัด หรือขนาดของโรงเรียน แต่มีตัวแปรที่อธิบายผลได้อย่างมีนัยสำคัญสำหรับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาคือ คุณภาพของครูและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง สำหรับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติคือ ความเพียงพอของอาคารสถานที่ ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับในเรื่องของการอัตราการออกกลางคัน

ตารางที่ 28 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ต่ออัตราการเข้าเรียนของผู้ด้อยโอกาสในภาพรวม จำแนกตามสังกัดและขนาดของโรงเรียน

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน			
		กรมสามัญศึกษา	สปช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
ปัจจัยภายนอก							
<i>ที่ตั้งของโรงเรียน</i>							
1. ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน	-0.014	-0.077	-0.073	0.034	-0.045	-0.027	0.022
<i>การมีส่วนร่วมของชุมชน</i>							
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	-0.051	0.467	-0.041	-0.015	-0.017	-0.161	0.232
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	0.013	0.197	-0.117	0.082	0.019	-0.065	0.169
<i>ลักษณะขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น</i>							
4. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-0.043	-0.224	0.009	-0.123	0.102	-0.069	-0.101
5. การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ	0.018	0.096	0.044	-0.072	-0.082	0.068	0.124
<i>ลักษณะของนโยบาย</i>							
6. ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน	-0.095	-0.033	-0.188	-0.375	-0.247	0.128	0.101
7. ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน	0.027	-0.034	0.112	0.002	0.147	0.150	-0.210
ปัจจัยภายใน							
<i>ทรัพยากร</i>							
8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	-0.027	-0.091	0.058	0.190	0.081	-0.027	-0.085

ตารางที่ 28 (ต่อ)

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด			ขนาดของโรงเรียน			
		กรมสามัญศึกษา	สปช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่	
9. ความเพียงพอของบุคลากรครู	-0.044	-0.163	-0.041	-0.196	-0.089	-0.053	-0.007	
10. คุณภาพของบุคลากรครู	-0.001	<u>-0.458</u>	0.076	0.064	0.138	0.013	-0.197	
11. ความเพียงพอของอาคารสถานที่	-0.082	0.077	<u>-0.184</u>	-0.241	-0.149	0.106	-0.342	
12. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ การจัดการ	-0.012	0.162	0.014	-0.071	0.055	0.103	0.237	
13. การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน	0.063	0.023	0.105	0.219	0.187	-0.044	0.017	
14. การมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย	0.060	0.109	0.051	0.222	<u>-0.298</u>	0.099	0.185	
15. การมีระบบการประเมินผลภายใน	0.007	-0.107	0.009	-0.002	-0.085	0.025	0.013	
	R ²	0.029	0.215	0.077	0.269	0.153	0.116	0.174
	F	0.563	1.029	0.832	1.424	0.699	0.637	0.659
	Sample Size	302	82	168	74	74	89	65

* p < 0.05   ** p < 0.01

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้เส้นเดียว มีค่า p < 0.05

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้สองเส้น มีค่า p < 0.01

การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

จากตารางที่ 29 พบว่าในภาพรวมของโรงเรียนทั้งหมด ตัวแปรต้นทั้ง 15 ตัวนี้ สามารถร่วมกันอธิบายผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่เกิดขึ้น ได้ร้อยละ 7.70 แต่สมการไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวแปรที่อธิบายส่งผลมากที่สุดคือการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ความเพียงพอของอาคารสถานที่ ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน และตัวแปรที่อธิบายผลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงตัวแปรเดียวคือ ความเพียงพอของอาคารสถานที่ ซึ่งหมายความว่า การมีห้องปฏิบัติการต่างๆ ยิ่งมากจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนสูงขึ้น

เมื่อพิจารณาสังกัดของโรงเรียนพบว่า ตัวแปรต้นทั้ง 15 ตัว ร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนกรมสามัญศึกษาได้ร้อยละ 19.50 สูงกว่าโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งทำนายได้ร้อยละ 8.80 และตัวแปรที่อธิบายผลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายนักเรียน แต่สมการไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสองสังกัด

เมื่อพิจารณาเป็นรายขนาดของโรงเรียน พบว่าตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนขนาดปานกลางได้สูงกว่าขนาดอื่นๆ คือ อธิบายได้ร้อยละ 30.60 และสมการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยตัวแปรที่อธิบายผลได้มากที่สุดได้แก่ การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน รองลงมาคือการมีระบบประเมินผลภายใน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ความเพียงพอของอาคารสถานที่ และตัวแปรที่อธิบายผลได้อย่างมีนัยสำคัญคือ การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน และการมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ปรากฏในภาคผนวก ข ตารางที่ ข1-ข7

ตารางที่ 29 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในภาพรวม จำแนกตามสังกัด และขนาดของโรงเรียน

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน			
		กรมสามัญศึกษา	สพช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
ปัจจัยภายนอก							
ที่ตั้งของโรงเรียน							
1. ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน	0.086	-0.073	0.106	-0.031	0.097	0.147	0.048
การมีส่วนร่วมของชุมชน							
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	0.172	0.158	<u>0.253</u>	0.194	0.370	0.247	0.325
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	0.093	0.206	0.084	-0.011	0.244	0.067	0.119
ลักษณะของนโยบาย							
4. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	-0.016	-0.234	0.031	-0.102	-0.153	0.189	-0.228
5. การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ	-0.060	-0.057	-0.115	0.122	0.036	-0.152	-0.036
ลักษณะของนโยบาย							
6. ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน	0.107	-0.131	<u>0.192</u>	0.407	0.099	0.115	-0.414
7. ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน	-0.084	0.006	-0.133	-0.393	0.047	-0.168	0.236
ปัจจัยภายใน							
ทรัพยากร							
8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	0.071	0.052	-0.003	0.061	-0.109	0.142	-0.014

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน				
		กรมสามัญ ศึกษา	สพช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่	
9. ความเพียงพอของบุคลากรครู	0.066	0.118	0.041	0.022	0.023	0.142	-0.080	
10. คุณภาพของบุคลากรครู	-0.004	0.219	0.146	-0.019	0.131	0.045	-0.377	
11. ความเพียงพอของอาคารสถานที่	<u>0.131</u>	0.126	0.077	0.923	0.056	0.209	0.317	
12. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ การจัดการ	-0.037	-0.164	-0.024	0.099	-0.059	-0.150	-0.045	
13. การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน	0.014	0.054	0.058	0.144	0.071	<u>0.283</u>	0.126	
14. การมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย	0.119	0.176	0.119	-0.081	0.206	<u>0.278</u>	0.110	
15. การมีระบบการประเมินผลภายใน	0.042	0.008	0.008	1.109	0.188	0.139	-0.159	
	R ²	0.077	0.195	0.088	0.139	0.173	0.306	0.242
	F	1.594	1.049	0.966	0.624	0.807	2.142**	1.002
	Sample Size	302	82	166	74	74	89	65

* p < 0.05   ** p < 0.01

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้เส้นเดียว มีค่า p < 0.05

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้สองเส้น มีค่า p < 0.01

การวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่อธิบายผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัล

จากตารางที่ 30 พบว่าในภาพรวมตัวแปรต้นทั้งหมดสามารถอธิบายผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลได้ร้อยละ 12.4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติโดยตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดคือการมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน คุณภาพของบุคลากรครู การมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย และตัวแปรที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียงตัวแปรเดียวคือ การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน เมื่อพิจารณาเป็นรายสังกัดพบว่า สามารถอธิบายผลของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาได้ร้อยละ 15.3 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ร้อยละ 12.9 แต่สมการไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรที่อธิบายผลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้แก่การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ และการมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน

เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียนพบว่า ตัวแปรต้นสามารถร่วมกันอธิบายได้ใกล้เคียงกัน โดยอธิบายโรงเรียนที่มีขนาดเล็กได้มากที่สุดคือร้อยละ 28.0 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็กมากอธิบายได้ร้อยละ 25.90 โรงเรียนขนาดใหญ่ อธิบายได้ร้อยละ 23.7 และโรงเรียนขนาดปานกลางอธิบายได้ร้อยละ 21.80 อย่างไรก็ตามสมการทำนายไม่ว่าจะเป็นภาพรวม รายสังกัด หรือรายขนาดของโรงเรียน ไม่มีมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยตัวแปรที่อธิบายผลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กคือ ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์และการมีระบบการประเมินผลภายใน สำหรับโรงเรียนขนาดปานกลางได้แก่ ความเหมาะสมของสถานที่ตั้งโรงเรียน และการมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน รายละเอียดการวิเคราะห์ปรากฏในภาคผนวก ฉ ตารางที่ ฉ1-ฉ7

ตารางที่ 30 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ต่อผลงานของโรงเรียนที่ได้รับรางวัลในภาพรวม จำแนกตามสังกัด และขนาดของโรงเรียน

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน			
		กรมสามัญศึกษา	สพช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่
ปัจจัยภายนอก							
<i>ที่ตั้งของโรงเรียน</i>							
1. ความเหมาะสมของที่ตั้งโรงเรียน	-0.111	-0.035	-0.144	0.008	-0.134	<u>-0.261</u>	-0.145
<i>การมีส่วนร่วมของชุมชน</i>							
2. การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง	0.002	-0.105	0.133	0.173	0.094	-0.007	-0.075
3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา	-0.057	-0.018	-0.021	-0.075	0.122	0.161	-0.204
<i>ลักษณะของนโยบาย</i>							
4. การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	0.022	-0.011	0.040	-0.123	0.091	-0.185	0.007
5. การมีส่วนร่วมขององค์กรอื่นๆ	0.097	-0.028	<u>0.159</u>	0.218	0.209	0.009	0.014
<i>นักเรียน</i>							
6. ความชัดเจนเกี่ยวกับเป้าหมายการรับนักเรียน	0.080	0.003	0.071	-0.050	0.103	0.027	0.340
7. ความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการรับนักเรียน	-0.059	0.132	-0.162	-0.240	-0.283	0.023	-0.078

ตารางที่ 30 (ต่อ)

ปัจจัย	ภาพรวม	สังกัด		ขนาดของโรงเรียน				
		กรมสามัญศึกษา	สปช.	เล็กมาก	เล็ก	ปานกลาง	ใหญ่	
ปัจจัยภายใน								
<i>ทรัพยากร</i>								
8. ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	-0.040	-0.024	0.096	-0.013	0.058	-0.075	-0.074	
9. ความเพียงพอของบุคลากรครู	-0.065	-0.151	-0.052	-0.176	-0.061	-0.097	-0.090	
10. คุณภาพของบุคลากรครู	0.145	0.156	-0.084	0.037	0.032	0.101	0.224	
11. ความเพียงพอของอาคารสถานที่	0.046	0.078	0.062	0.216	-0.318	0.025	0.070	
12. ความเพียงพอของวัสดุอุปกรณ์	-0.039	-0.107	-0.115	-0.024	<u>0.301</u>	-0.031	-0.016	
<i>การบริหารจัดการ</i>								
13. การมีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการวางแผน	<u>0.181</u>	0.129	<u>0.187</u>	0.260	0.167	<u>0.255</u>	0.189	
14. การมีระบบดูแลสุขภาพอนามัย	0.113	0.194	-0.005	0.062	0.107	0.200	0.056	
15. การมีระบบการประเมินผลภายใน	0.073	0.107	0.153	-0.043	<u>0.372</u>	-0.008	0.125	
	R ²	0.124	0.153	0.129	0.259	0.280	0.218	0.237
	F	2.702***	0.782	1.481	1.353	1.504	1.354	0.974
	Sample Size	302	82	168	74	74	89	65

* p < 0.05   ** p < 0.01

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้เส้นเดียว มีค่า p < 0.05

ค่า Beta ที่ขีดเส้นใต้สองเส้น มีค่า p < 0.01

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ปัจจัยที่จำเป็นต่อการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปปฏิบัติ

นโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงสิบสองปี โดยรัฐจะต้องจัดให้อย่างกว้างขวางและทั่วถึงโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยแนวการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้ผลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนแนวการจัดการศึกษาหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อเตรียมการรองรับการกระจายอำนาจบริหารจัดการจากส่วนกลางให้แก่สถานศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้ประเมินความคิดเห็นจากผู้บริหารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความจำเป็นต่อการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในภาพรวม การพัฒนาบุคลากร การจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ การจูงใจให้มีผู้เข้าเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปีมากขึ้น ดังมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ในแต่ละประเด็น ดังนี้

ปัจจัยที่มีความจำเป็นต่อการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติในภาพรวม

ตารางที่ 31 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินปัจจัยในการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติ จำแนกตามระดับความจำเป็นของปัจจัย

รายการปัจจัย	ระดับความจำเป็นของปัจจัย				รวม	เฉลี่ย
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่จำเป็น (0)		
ความชัดเจนของนโยบาย	255 (85.28)	35 (11.71)	8 (2.68)	1 (0.33)	299 (100.00)	2.82 (มาก)
ความชัดเจนของแนวปฏิบัติ	247 (82.61)	38 (12.71)	13 (4.35)	1 (0.33)	299 (100.00)	2.79 (มาก)
ความร่วมมือจากชุมชน	225 (75.51)	56 (18.79)	15 (5.03)	2 (0.67)	298 (100.00)	2.69 (มาก)
ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ	253 (84.61)	38 (12.71)	5 (1.67)	3 (1.01)	299 (100.00)	2.81 (มาก)
การพัฒนาครู	256 (86.20)	34 (11.45)	5 (1.68)	2 (0.67)	297 (100.00)	2.83 (มาก)
ความพร้อมของทรัพยากร	239 (80.20)	49 (16.44)	9 (3.02)	1 (0.34)	298 (100.00)	2.76 (มาก)
ต่างๆ						

จากตารางที่ 31 ผู้บริหารได้ประเมินว่าปัจจัย 6 ประการมีความจำเป็นในการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยการพัฒนาครูมีความจำเป็นมากเป็นอันดับหนึ่งคือเฉลี่ย 2.83 ใกล้เคียงกับความชัดเจนของนโยบายคือ 2.82 และผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำคือ 2.81 รองลงมาคือ ความชัดเจนของแนวปฏิบัติมีค่าเฉลี่ย 2.79 ความพร้อมของทรัพยากรมีค่าเฉลี่ย 2.76 และลำดับสุดท้ายคือความร่วมมือจากชุมชนมีค่าเฉลี่ย 2.69

การพัฒนาบุคลากร

ตารางที่ 32 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินปัจจัยด้านการพัฒนาผู้บริหารในการนำนโยบายการกระจายอำนาจไปปฏิบัติ จำแนกตามระดับความจำเป็นของปัจจัย

ปัจจัยด้านการพัฒนา ผู้บริหาร	ระดับความจำเป็นของปัจจัย					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง(3)	น้อย(2)	น้อยที่ สุด(1)		
ความเป็นผู้นำทางวิชาการ	106 (35.69)	54 (18.18)	46 (15.49)	53 (17.84)	38 (12.80)	297 (100.00)	3.46 (ปานกลาง)
การบริหารงานด้านงบประมาณ	48 (16.27)	50 (16.95)	65 (22.03)	78 (26.44)	54 (18.31)	295 (100.00)	2.86 (ปานกลาง)
การบริหารงานด้านบุคลากร	94 (31.65)	81 (27.27)	55 (18.52)	54 (18.18)	13 (4.38)	297 (100.00)	3.64 (มาก)
การบริหารงานด้านวิชาการ	50 (16.95)	84 (28.47)	84 (28.47)	62 (21.02)	15 (5.09)	295 (100.00)	3.30 (ปานกลาง)
การทำงานร่วมกับชุมชน	28 (9.49)	19 (6.44)	39 (13.22)	42 (14.24)	167 (56.61)	295 (100.00)	1.98 (น้อย)

ในด้านการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนซึ่งมีความสำคัญอย่างมากในระยะของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ครั้งนี้ พบว่าในส่วนของ การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเตรียมรองรับการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการศึกษา ที่จะมีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังสถานศึกษานั้น จากตารางที่ 32 ผู้บริหารประเมินความจำเป็นของปัจจัยด้านการพัฒนาผู้บริหารพบว่า ปัจจัยที่มีความจำเป็นระดับมาก ได้แก่ การบริหารงานด้านบุคลากรซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.64 ความจำเป็นระดับปานกลางคือ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ย 3.46 การบริหารงานด้านวิชาการมีค่าเฉลี่ย 3.30 การบริหารงานด้านงบประมาณ 2.86 และความจำเป็นระดับน้อยคือ การทำงานร่วมกับชุมชน คือมีค่าเฉลี่ย 1.98

ตารางที่ 33 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินวิธีการพัฒนาผู้บริหาร จำแนกตามระดับของผลที่ได้รับ

วิธีการพัฒนาผู้บริหาร	ระดับของผลที่ได้รับ					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
ฝึกอบรมโดยสถาบันจัดฝึกอบรม	116 (39.32)	62 (21.01)	49 (16.61)	34 (11.53)	34 (11.53)	295 (100.00)	3.65 (มาก)
การประชุมปฏิบัติการ	66 (22.30)	85 (28.72)	74 (25.00)	53 (17.90)	18 (6.08)	296 (100.00)	3.43 (ปานกลาง)
การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เห็นระหว่างผู้บริหารเป็นประจำ	52 (17.51)	52 (17.51)	71 (23.90)	95 (31.99)	27 (9.09)	297 (100.00)	3.02 (ปานกลาง)
การเรียนรู้ด้วยตนเอง	24 (8.11)	20 (6.76)	33 (11.15)	54 (18.24)	165 (55.74)	296 (100.00)	1.93 (น้อย)
การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ	55 (18.46)	72 (24.16)	68 (22.82)	55 (18.46)	48 (16.10)	298 (100.00)	3.07 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 33 ผู้บริหารได้ประเมินวิธีการในการพัฒนาผู้บริหารที่ให้ได้ผลระดับมากที่สุด คือ การฝึกอบรมโดยสถาบันจัดฝึกอบรม ค่าเฉลี่ย 3.65 วิธีที่ให้ผลระดับปานกลางคือวิธีการประชุมปฏิบัติการ การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ และวิธีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นระหว่างผู้บริหารเป็นประจำ โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.43 3.07 และ 3.02 ตามลำดับ สำหรับวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นผู้บริหารประเมินว่าให้ผลอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 1.93

ตารางที่ 34 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินประเด็นการพัฒนาบุคลากรครูเพื่อรองรับการปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามระดับความจำเป็นเร่งด่วน

ประเด็นการพัฒนาบุคลากรครู	ระดับความจำเป็นเร่งด่วน					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
วิธีการเรียนการสอนที่ให้ความ สำคัญกับผู้เรียน	187 (62.96)	58 (19.53)	27 (9.09)	12 (4.04)	13 (4.38)	297 (100.00)	4.33 (มาก)
วิธีการประเมินผลผู้เรียน	10 (3.52)	84 (29.58)	83 (29.22)	64 (22.54)	43 (15.14)	285 (100.00)	2.80 (ปานกลาง)
การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	32 (11.77)	37 (13.60)	64 (23.53)	73 (26.84)	66 (24.26)	272 (100.00)	2.62 (ปานกลาง)

ตารางที่ 34 (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนาศักยภาพครู	ระดับความจำเป็นเร่งด่วน					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	47 (16.10)	48 (16.44)	38 (13.01)	59 (20.21)	100 (34.24)	292 (100.00)	2.60 (ปานกลาง)
การประเมินคุณภาพจากภายนอก	5 (2.25)	16 (7.21)	17 (7.66)	27 (12.16)	157 (70.72)	222 (100.00)	1.58 (น้อย)
การวิจัยในชั้นเรียน	31 (11.44)	50 (18.45)	64 (23.62)	59 (21.77)	67 (24.72)	271 (100.00)	2.70 (ปานกลาง)

ในส่วนของกรพัฒนาศักยภาพครูนั้น จากตารางที่ 34 ผู้บริหารประเมินว่ารายการการพัฒนาศักยภาพที่มีความจำเป็นในระดับมาก คือการพัฒนาครูในด้านการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเป็น 4.33 สำหรับวิธีการประเมินผลผู้เรียน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดหลักสูตรท้องถิ่น การประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารประเมินว่ามีความจำเป็นอยู่ในระดับกลาง คือ มีค่าเฉลี่ยเป็น 2.80 2.70 2.62 และ 2.60 ตามลำดับ สำหรับประเด็นการประเมินคุณภาพจากภายนอก ผู้บริหารประเมินว่ามีความจำเป็นน้อย คือมีค่าเฉลี่ยเป็น 1.58

ตารางที่ 35 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินวิธีการพัฒนาครูในระหว่างประจำการ จำแนกตามระดับของผลที่ได้รับ

วิธีการพัฒนาครู	ระดับของผลที่ได้รับ					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
ฝึกอบรมโดยสถาบันจัดฝึกอบรม	153 (51.69)	40 (13.51)	29 (9.80)	32 (10.81)	42 (14.19)	296 (100.00)	3.78 (มาก)
การเรียนรู้ทางไกลด้วยตนเอง	11 (4.64)	31 (13.08)	27 (11.39)	45 (18.99)	123 (51.90)	237 (100.00)	1.97 (น้อย)
การได้เรียนรู้โดยประจำ อยู่ในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีระยะหนึ่ง	44 (15.88)	52 (18.77)	55 (19.86)	60 (21.66)	66 (23.83)	277 (100.00)	2.81 (ปานกลาง)
การดูงานจากต้นแบบเป็นครั้งคราว	34 (11.64)	74 (25.34)	79 (27.06)	57 (19.52)	48 (16.44)	292 (100.00)	2.96 (ปานกลาง)
การร่วมเป็นเครือข่ายโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ	45 (15.68)	63 (21.95)	70 (24.39)	58 (20.21)	51 (17.77)	287 (100.00)	2.98 (ปานกลาง)
การมีคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษา	21 (8.90)	37 (15.68)	35 (14.83)	40 (16.95)	103 (43.64)	236 (100.00)	2.29 (น้อย)

จากตารางที่ 35 ผู้บริหารประเมินว่าวิธีการพัฒนาครูที่จะให้ได้ผลนั้น คำตอบที่ได้รับคล้ายคลึงกับวิธีการพัฒนาผู้บริหาร กล่าวคือวิธีที่ให้ผลระดับมาก คือฝึกอบรมโดยสถาบัน จัดฝึกอบรมโดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.78 สำหรับวิธีการร่วมเป็นเครือข่ายโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ การดูงานจากต้นแบบเป็นครั้งคราว และ การได้เรียนรู้โดยประจำอยู่ในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดี ระยะเวลาหนึ่ง นั้น ผู้บริหารเห็นว่า เป็นวิธีที่ให้ผลในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.98 2.96 และ 2.81 ตามลำดับ และวิธีการมีคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยงให้คำปรึกษาและการเรียนทางไกลด้วยตนเอง ผู้บริหารประเมินว่าให้ผลน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.29 และ 1.97 ตามลำดับ

การจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ

นโยบายของรัฐตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 นั้น นอกจากโรงเรียนจะต้องให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มผู้เรียนทั่วไปอย่างกว้างขวางทั่วถึงแล้ว โรงเรียนจะต้องให้บริการแก่ผู้เรียนที่มีความต้องการการศึกษาแบบพิเศษ ซึ่งได้แก่ ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งในอดีตที่ผ่านมายังไม่สามารถดำเนินการได้กว้างขวางเท่าที่ควร เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการนำนโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติในระดับโรงเรียน ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความพร้อมของบุคลากรในประเด็นดังกล่าว จากการประเมินของผู้บริหารโรงเรียน ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 36 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนที่ประเมินความรู้ความสามารถของบุคลากรครูในการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

รายการ	ระดับความรู้ความสามารถ					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
กลุ่มผู้บกพร่องทางร่างกาย (พิการ)							
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะผู้พิการ	5 (1.71)	36 (12.29)	82 (27.99)	104 (35.49)	66 (22.52)	293 (100.00)	2.35 (น้อย)
2. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้พิการ	1 (0.34)	20 (6.83)	65 (22.18)	117 (39.93)	90 (30.72)	293 (100.00)	2.06 (น้อย)
กลุ่มผู้บกพร่องทางสติปัญญา							
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะผู้บกพร่องทางสติปัญญา	2 (0.69)	30 (10.31)	91 (31.27)	104 (35.74)	64 (21.99)	291 (100.00)	2.32 (น้อย)

ตารางที่ 36 (ต่อ)

รายการ	ระดับความรู้ความสามารถ					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)		
2. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้บกพร่องทางสติปัญญา	4 (1.38)	14 (4.83)	77 (26.55)	116 (40.00)	79 (27.24)	290 (100.00)	2.13 (น้อย)
กลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ							
1. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะผู้มีความสามารถพิเศษ	7 (2.41)	61 (20.96)	130 (44.67)	66 (22.68)	27 (9.28)	291 (100.00)	2.84 (ปานกลาง)
2. มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้มีความสามารถพิเศษ	8 (2.76)	50 (17.24)	134 (46.21)	65 (22.41)	33 (11.38)	290 (100.00)	2.78 (ปานกลาง)

จากตารางที่ 36 ผู้บริหารประเมินว่าบุคลากรส่วนใหญ่ในโรงเรียนของตนยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและบกพร่องทางสติปัญญาอยู่ในระดับน้อยและมีความรู้ความเข้าใจในกลุ่มเด็กที่มีความสามารถพิเศษอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.35 2.32 และ 2.84 ตามลำดับ สำหรับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้กับกลุ่มเด็กดังกล่าว ผู้บริหารประเมินได้ผลเช่นเดียวกัน คือ ครูมีความสามารถในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสติปัญญาได้น้อย และมีความสามารถสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษได้ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยของการประเมินเป็น 2.06 2.13 และ 2.78 ตามลำดับ

ตารางที่ 37 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินปัจจัยในการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปปฏิบัติ จำแนกตามระดับความจำเป็น

ปัจจัย	ระดับความจำเป็น				รวม	เฉลี่ย
	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่ต้องการ		
	(3)	(2)	(1)	(0)		
ความชัดเจนของนโยบาย	222 (76.82)	51 (17.65)	12 (4.15)	4 (1.38)	289 (100.00)	2.70 (มาก)
ความชัดเจนของแนวปฏิบัติ	216 (75.26)	55 (19.16)	14 (4.88)	2 (0.70)	287 (100.00)	2.69 (มาก)
ความชัดเจนของหลักสูตร	211 (73.01)	60 (20.76)	14 (4.84)	4 (1.39)	289 (100.00)	2.65 (มาก)

ตารางที่ 37 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับความจำเป็น				รวม	เฉลี่ย
	มาก (3)	ปานกลาง (2)	น้อย (1)	ไม่ต้องการ (0)		
ความชัดเจนของวิธีสอน	198 (68.75)	71 (24.65)	17 (5.90)	2 (0.70)	288 (100.00)	2.61 (มาก)
ความชัดเจนของการวัดผลประเมินผล	233 (80.62)	36 (12.46)	14 (4.84)	6 (2.08)	289 (100.00)	2.72 (มาก)
ความพร้อมของสื่อ / อุปกรณ์	246 (85.42)	31 (10.76)	7 (2.43)	4 (1.39)	288 (100.00)	2.80 (มาก)
ความต้องการในการพัฒนาบุคลากร	288 (98.29)	5 (1.71)	-	-	293 (100.00)	2.98 (มาก)

จากตารางที่ 37 ผู้บริหารประเมินปัจจัยที่จะช่วยเกื้อหนุนในการนำนโยบายการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษไปปฏิบัติให้ประสบผล โดยเฉลี่ยผู้บริหารประเมินว่าทุกปัจจัยมีความจำเป็นอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยที่จำเป็นมากลำดับหนึ่ง คือ ความต้องการพัฒนาบุคลากรครุมีค่าเฉลี่ย 2.98 รองลงมาคือ ความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์มีค่าเฉลี่ย 2.80 ความชัดเจนของการวัดผลประเมินผลมีค่าเฉลี่ย 2.72 ความชัดเจนของนโยบายมีค่าเฉลี่ย 2.70 ความชัดเจนของแนวปฏิบัติมีค่าเฉลี่ย 2.69 ความชัดเจนของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ย 2.65 และความชัดเจนของวิธีสอนมีค่าเฉลี่ย 2.61

ในเรื่องของการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษนี้ผู้บริหารได้ให้ข้อคิดเห็นนอกเหนือจากการประเมินปัจจัยต่างๆ ดังกล่าว เช่น ครูที่สอนควรจะผ่านการอบรมหลักสูตรเฉพาะด้าน โรงเรียนต้องมีความพร้อมในปัจจัยอื่นๆ อีกหลายด้านนอกจากความพร้อมของบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของสื่อ อุปกรณ์ ซึ่งรัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เป็นพิเศษและนอกจากการอบรมบุคลากรครูแล้ว ควรมีโอกาสเผยแพร่เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรอื่นๆ ด้วย เนื่องจากทุกคนควรมีความเข้าใจในเรื่องนี้ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นผู้สอน

การจูงใจให้มีผู้เข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

ตารางที่ 38 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินวิธีการจูงใจให้มีผู้เข้ารับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามระดับของผลที่เกิดขึ้น

วิธีการจูงใจ	ระดับของผลที่เกิดขึ้น					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
ให้ความช่วยเหลือค่าใช้จ่าย ต่างๆ	137 (45.82)	56 (18.73)	52 (17.39)	54 (18.06)		299 (100.00)	3.92 (มาก)
มีรูปแบบการเรียนการสอนที่ หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องใช้ การศึกษาในระบบโรงเรียน	77 (25.67)	84 (28.00)	85 (28.33)	51 (17.00)	3 (1.0)	300 (100.00)	3.60 (มาก)
ปรับการเรียนการสอนให้ดึงดูด ความสนใจของผู้เรียน	59 (19.73)	101 (33.78)	102 (34.11)	35 (11.71)	2 (0.67)	299 (100.00)	3.60 (มาก)
ให้องค์กรอื่นๆ ร่วมจัดการศึกษา	37 (12.59)	54 (18.37)	51 (17.34)	148 (50.34)	4 (1.36)	294 (100.00)	2.73 (ปานกลาง)

ตามที่รัฐมนตรีนโยบายที่จะส่งเสริมให้คนไทยได้รับการศึกษาถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น การศึกษาครั้งนี้ได้ให้ผู้บริหารโรงเรียนประเมินถึงวิธีการที่จะทำให้มีผู้เข้าเรียนมากขึ้น ด้วยแนวทางต่างๆ 4 ประการคือ ให้ความช่วยเหลือเรื่องค่าใช้จ่าย การมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องใช้การศึกษาในระบบโรงเรียน การปรับการเรียนการสอนให้ดึงดูดความสนใจ และการให้องค์กรอื่นๆ ร่วมจัดการศึกษา จากตารางที่ 38 ผู้บริหารประเมินว่าวิธีการให้ความช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเป็นวิธีการที่ให้ผลมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 รองลงมาคือการมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย และการปรับการเรียนการสอนให้ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 เท่ากัน คือให้ผลระดับมาก สำหรับวิธีการให้องค์กรอื่นๆ ร่วมจัดการศึกษา ผู้บริหารประเมินว่าให้ผลในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 2.73

ตารางที่ 39 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินความเป็นไปได้ในการให้โรงเรียนจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

ระดับความเป็นไปได้	จำนวน	ร้อยละ
น้อย	161	53.31
มาก	77	25.50
เป็นไปไม่ได้	33	10.93
ไม่ตอบ	25	8.28
อื่น ๆ	6	1.98
รวม	302	100.00

ในการที่จะจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเปิดโอกาสให้โรงเรียนสอนได้ทั้ง 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย จากตารางที่ 39 ผู้บริหารส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.31 ประเมินว่าเป็นไปได้น้อย รองลงมาร้อยละ 25.50 ประเมินว่าเป็นได้มาก และมีผู้ตอบว่าเป็นไปไม่ได้ร้อยละ 10.93 กลุ่มผู้มีความเห็นว่าเป็นไปได้น้อยให้เหตุผลว่า ควรมีการดำเนินการในโรงเรียนที่มีความพร้อมเพราะจะเป็นการช่วยนักเรียนที่ไม่พร้อมเรียนในระบบโรงเรียนอย่างเดียว เนื่องจากนักเรียนบางส่วนต้องช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ การมาเรียนแบบในระบบโรงเรียนพบว่าเด็กขาดเรียนมาก ในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีประชาชนและเด็กวัยเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันในความเป็นอยู่ ถ้าจะเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับการศึกษาด้วยรูปแบบต่างๆ จะเป็นการดี สำหรับเหตุผลของผู้ที่ประเมินว่าเป็นไปได้น้อยและเป็นไปไม่ได้นั้น ได้แก่ โรงเรียนขาดความพร้อมในปัจจัยด้านบุคลากรครู ซึ่งบางโรงเรียนมีน้อย และครูยังไม่มีความเข้าใจถึงการศึกษานอกระบบ ความไม่ชัดเจนของนโยบาย รวมถึงการที่ประชาชนยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในระบบการศึกษา

ตารางที่ 40 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารที่ประเมินปัจจัยที่ทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบ จำแนกตามระดับความจำเป็นของปัจจัย

ปัจจัย	ระดับความจำเป็นของปัจจัย					รวม	เฉลี่ย
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)		
นโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษร	135	35	41	34	57	302	3.52
ชัดเจน จากหน่วยงานที่สังกัด	(44.70)	(11.59)	(13.58)	(11.26)	(18.87)	(100.00)	(มาก)
แนวปฏิบัติที่ชัดเจนจากหน่วยงานที่สังกัด	74	86	41	53	48	302	3.28
(24.50)	(28.48)	(13.58)	(17.55)	(15.89)	(100.00)	(ปานกลาง)	
ความรู้ ความเข้าใจในระบบการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน	77	50	93	36	46	302	3.25
(25.50)	(16.56)	(30.79)	(11.92)	(15.23)	(100.00)	(ปานกลาง)	
ความเพียงพอของบุคลากร	85	49	41	67	60	302	3.07
(28.14)	(16.23)	(13.58)	(22.18)	(19.87)	(100.00)	(ปานกลาง)	

จากตารางที่ 40 ผู้บริหารประเมินว่าการที่โรงเรียนจะนำนโยบายในเรื่องการสอนทั้ง 3 รูปไปปฏิบัติให้ประสบผลนั้น การมีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนจากหน่วยงานที่สังกัดมีความจำเป็นระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.52 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คือ การมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนจากหน่วยงานที่สังกัด ความรู้ความเข้าใจในระบบการศึกษาของบุคลากรในโรงเรียน และความเพียงพอของบุคลากรโดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.28 3.25 และ 3.07 ตามลำดับ

ตารางที่ 41 จำนวนและร้อยละของผู้บริหารโรงเรียนที่ประเมินการเปิดสอนวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษา

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ความเพียงพอต่อการเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกเรียน		
เพียงพอมาก	5	1.69
เพียงพอ	52	17.57
ไม่เพียงพอ	239	80.74
รวม	296	100.00
การเพิ่มเวลาเรียนวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น		
เห็นด้วย	235	78.33
ไม่เห็นด้วย	65	21.67
รวม	300	100.00

ตารางที่ 41 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
การเพิ่มเวลาเรียนวิชาซีพีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย		
เห็นด้วย	246	89.45
ไม่เห็นด้วย	29	10.55
รวม	275	100.00

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีความหลากหลายดึงดูดความสนใจของผู้เรียนและเป็นทางเลือกแก่ผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาชั้น การจัดการเรียนการสอนในวิชาซีพีเพื่อให้เด็กได้เลือกเรียนมากขึ้น นับว่าเป็นมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้การนำนโยบายในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบผลสำเร็จได้

จากตารางที่ 41 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 80.74 เห็นว่าวิชาซีพีที่เปิดสอนในโรงเรียนขณะนี้ยังไม่เพียงพอที่จะให้เด็กเลือกเรียน รองลงมา มีร้อยละ 17.57 ที่เห็นว่าเพียงพอ และที่ตอบว่าเพียงพอมาก มีเพียงร้อยละ 1.69 และผู้บริหารส่วนใหญ่ควรปรับหลักสูตรเพื่อให้เด็กได้เรียนวิชาซีพีเพิ่มมากขึ้นทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีผู้ตอบเป็นร้อยละ 78.33 และ 89.45 ตามลำดับ

กล่าวสรุปได้ว่า ในการนำนโยบายการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ไปปฏิบัตินั้น ผู้บริหารประเมินความจำเป็นของปัจจัยที่จะช่วยให้การนำนโยบายไปปฏิบัติประสบผลดังนี้

1. ปัจจัยทั้ง 5 รายการมีความจำเป็นในการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยได้ดังนี้ การพัฒนาบุคลากรครู ($\bar{x} = 2.83$) ความชัดเจนของนโยบาย ($\bar{x} = 2.82$) การที่ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ($\bar{x} = 2.81$) ความชัดเจนของแนวปฏิบัติ ($\bar{x} = 2.79$) ความพร้อมของทรัพยากรต่างๆ ($\bar{x} = 2.76$) และความร่วมมือจากชุมชน ($\bar{x} = 2.69$)

2. สำหรับความจำเป็นเร่งด่วนที่ผู้บริหารต้องการพัฒนาเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนนั้น ผู้บริหารประเมินว่า ความจำเป็นในการบริหารงานด้านบุคคลอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) สำหรับความเป็นผู้นำทางวิชาการ ($\bar{x} = 3.46$) การบริหารงานด้านวิชาการ ($\bar{x} = 3.30$) และการบริหารงานด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 2.86$) อยู่ในระดับปานกลาง โดยการทำงานร่วมกับชุมชน ผู้บริหารประเมินว่ามีความจำเป็นน้อย ($\bar{x} = 1.98$)

3. การพัฒนาผู้บริหารด้วยวิธีการต่างๆ นั้น ผู้บริหารประเมินว่า วิธีการฝึกอบรมโดยสถาบันจัดฝึกอบรมให้ผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.65$) วิธีการที่ให้ผลในระดับปานกลาง คือ การประชุมปฏิบัติการ ($\bar{x} = 3.43$) การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบ ($\bar{x} = 3.07$) การพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารด้วยกัน ($\bar{x} = 3.02$) และวิธีที่ผู้บริหารประเมินว่าให้ผลในระดับน้อย คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\bar{x} = 1.93$)

4. ในส่วนของการพัฒนาบุคลากรครู ผู้บริหารประเมินว่า ประเด็นที่มีความจำเป็นระดับมากคือ วิธีการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ($\bar{x} = 4.33$) และรายการที่มีความจำเป็นระดับน้อย คือการประเมินคุณภาพจากภายนอก ($\bar{x} = 1.58$) ส่วนด้านการประเมินผลผู้เรียน การวิจัยในชั้นเรียน การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ความจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย เป็น 2.80 2.70 2.62 และ 2.60 ตามลำดับ

5. สำหรับวิธีการพัฒนาบุคลากรครูที่ได้ผล ผู้บริหารประเมินว่า วิธีการอบรมโดยสถาบันจัดฝึกอบรมให้ผลในระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$) วิธีการเรียนรู้โดยประจำอยู่ในโรงเรียนที่เป็นแบบอย่างที่ดีระยะหนึ่ง ($\bar{x} = 2.81$) การดูงานจากโรงเรียนที่เป็นต้นแบบเป็นครั้งคราว ($\bar{x} = 2.96$) และวิธีการร่วมเป็นเครือข่ายโรงเรียนที่เป็นต้นแบบ ($\bar{x} = 2.98$) ให้ผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนวิธีการมีคณาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาเป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษา ($\bar{x} = 2.29$) และการเรียนทางไกลด้วยตนเอง ($\bar{x} = 1.97$) เป็นวิธีการที่ผู้บริหารประเมินว่าให้ผลอยู่ในระดับน้อย

6. การจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มเด็กที่มีความต้องการพิเศษนั้น ผู้บริหารประเมินว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของผู้บกพร่องทางร่างกาย ($\bar{x} = 2.35$) และผู้บกพร่องทางสติปัญญา ($\bar{x} = 2.32$) อยู่ในระดับน้อย และมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่กลุ่มดังกล่าวน้อยด้วยเช่นกัน สำหรับกลุ่มที่มีความสามารถพิเศษ ผู้บริหารประเมินว่าครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถสอนได้ระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.84, 2.78$) และการนำนโยบายนี้ไปปฏิบัติ ต้องการปัจจัยต่างๆ ในระดับมากทุกปัจจัย อันดับหนึ่งคือความต้องการในการพัฒนาบุคลากร ($\bar{x} = 2.98$) รองลงมาคือความพร้อมของสื่ออุปกรณ์ ($\bar{x} = 2.80$) ความชัดเจนของการวัดผลประเมินผล ($\bar{x} = 2.72$) ความชัดเจนของนโยบาย ($\bar{x} = 2.70$) ความชัดเจนของแนวปฏิบัติ ($\bar{x} = 2.69$) ความชัดเจนของหลักสูตร ($\bar{x} = 2.65$) และความชัดเจนของวิธีสอน ($\bar{x} = 2.61$)

7. การจูงใจให้มีผู้เข้ารับการศึกษามากขึ้น ผู้บริหารประเมินว่าวิธีการที่จะให้ผลมากที่สุด 3 วิธีคือ การช่วยเหลือค่าใช้จ่ายด้านต่างๆ ($\bar{x} = 3.92$) รองลงมาคือการมีรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ไม่จำเป็นต้องใช้การศึกษาในระบบโรงเรียน ($\bar{x} = 3.60$) และการปรับวิธีสอนให้ดึงดูดใจ ($\bar{x} = 3.60$) สำหรับการที่จะให้องค์กรอื่นๆ ร่วมจัดการศึกษาให้ผลระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) และการจะให้โรงเรียนเปิดสอนทั้งรูปแบบของการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ร้อยละ 53.31 ประเมินว่าเป็นไปได้

น้อย เนื่องจากโรงเรียนขาดความพร้อมด้านบุคลากร บางแห่งครูมีน้อย ครูและประชาชนยังไม่เข้าใจ ในรูปแบบการศึกษาแต่ละแบบ สำหรับผู้บริหารร้อยละ 25.50 ซึ่งประเมินว่าเป็นไปได้มากนั้น เห็นควร จัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และการจะให้จัดนั้นควรดำเนินการในโรงเรียน ที่มีความพร้อมและมีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน

8. การเปิดสอนวิชาชีพเพื่อให้เป็นทางเลือกแก่ผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาชั้น ผู้บริหารส่วนใหญ่ (80.74%) ประเมินว่าขณะนี้วิชาชีพที่เปิดสอนยังไม่เพียงพอต่อการเปิดโอกาสให้ เด็กได้เลือกเรียนและส่วนใหญ่เห็นว่าควรเพิ่มเวลาเรียนวิชาชีพในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (78.33%) และมัธยมศึกษาตอนปลาย (89.45%) ด้วย